

FESTSPILLNOTEN 2002

VINTERFESTSPILL I BERGSTADEN

Sol-hverv

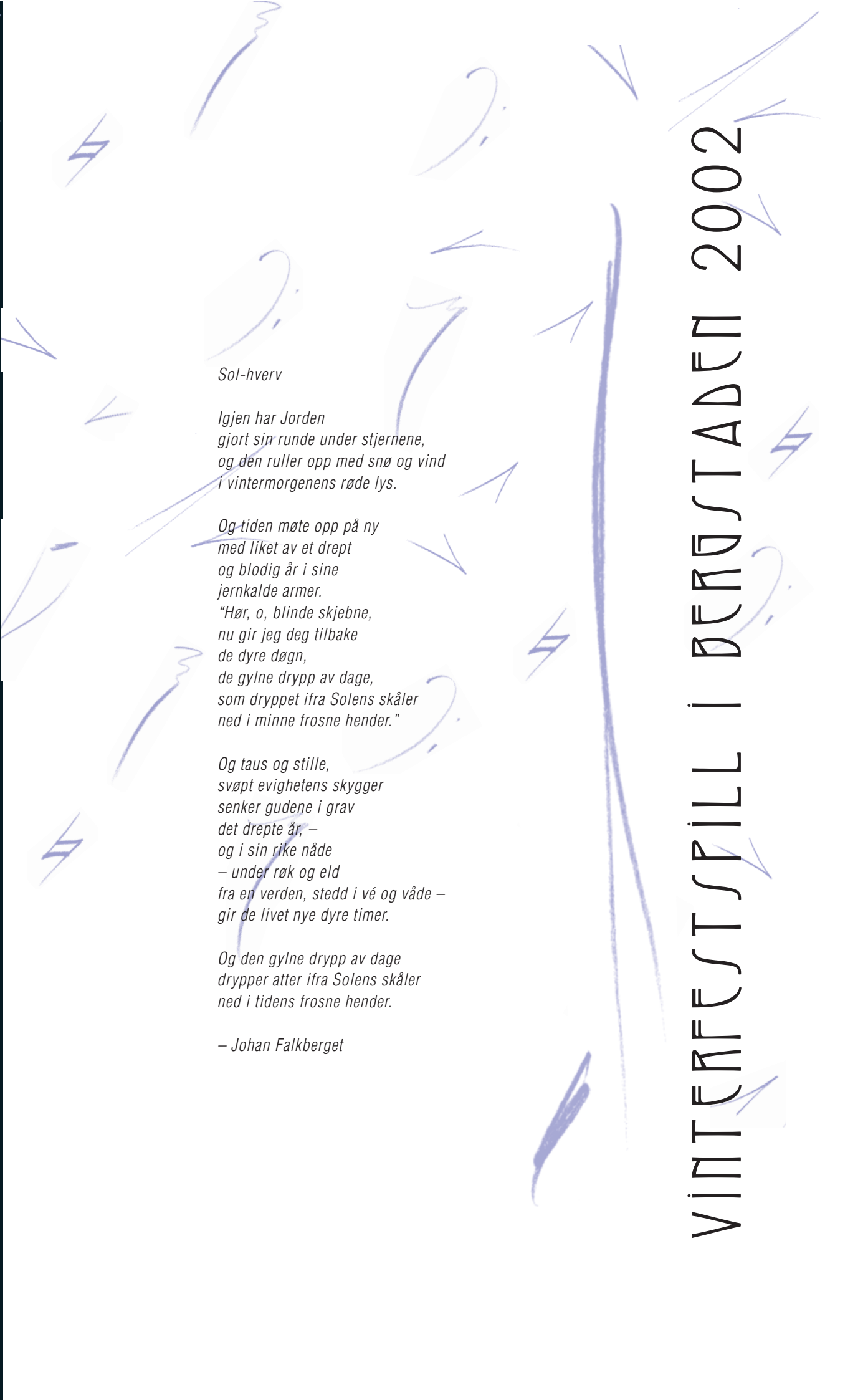
*Igjen har Jorden
gjort sin runde under stjernene,
og den ruller opp med snø og vind
i vintermorgenens røde lys.*

*Og tiden møte opp på ny
med liket av et drept
og blodig år i sine
jernkalde armer.
“Hør, o, blinde skjebne,
nu gir jeg deg tilbake
de dyre døgn,
de gylne drypp av dage,
som dryppet ifra Solens skåler
ned i minne frosne hender.”*

*Og taus og stille,
svøpt evighetens skygger
senker gudene i grav
det drepte år, –
og i sin rike nåde
– under røk og eld
fra en verden, stedd i vé og våde –
gir de livet nye dyre timer.*

*Og den gylne drypp av dage
drypper atter ifra Solens skåler
ned i tidens frosne hender.*

– Johan Falkberget

VINTERFESTSPILL I ØSTADSTADEN 2002

VINTERFESTSPILL I BERGSTADEN 2002

Vinterfestspill i Bergstaden blir arrangert for 4. gong i år. For første gong blir det gitt statleg tilskott, kanalisert gjennom festivaltilskottsordninga i Norsk kulturråd. Vilkårå for tilskott frå denne ordninga er mellom anna at festivalen har offentlege konsertar som sitt primære virke, at festivalen vert arrangert over minst to dagar anna kvart eller kvart år og at han har fått offentlig tilskott frå eigen region i minst tre år. Vinterfestspill har vist at dei kan oppfylle desse vilkåra.

Programmet i år vitnar om kvalitet, spennvidde og profesjonalitet. I løpet av fire marsdagar kan publikum høyra alt frå middelaldermusikk og folkemusikk til musikk frå vår eiga tid framført av eit knippe utmerkte musikarar. Vinterfestspill byr på noko for alle: Eg kan nemna konsert for born, utstillingar, solrenningskonsert med frukostservering og kveldskonsertar. Den musikalske byvandringa “Kammers-kommers” har alt blitt ein tradisjon på Vinterfestspill og “gjengangarar” finst og blant utøvarane. Å kjenna att noko skaper tryggleik og trivsel. Publikum vil møta utfordringar nok likevel! Festspelkomponisten i år, Marcus Paus, er ein ung komponist i startfasen av si karriere. På avslutningskonserten med det vakre namnet “. . .gyldne drypp av dage i tidens frosne hender”, blir det spanande å høyra bestillingsverket hans “Glück auf! Guds fred” til tekst av ein av Vinterfestspill sine fire Bergstadprofilar, Johan Falkberget.

Føremålet med Vinterfestspill i Bergstaden er å utvikla musikkglede. Det er eg sikker på at dei vil lukkast med i år. For – spilleglede smittar! Lukke til med Vinterfestspill i Bergstaden 2002!

Valgerd Svarstad Haugland
Kultur- og kyrkjeminister

SØR-TRØNDELAG – ÅR 2002

Sør-Trøndelag fylkeskommune støtter regional kultur.

Vinterfestspill i Bergstaden

– en musikkopplevelse av høy kunstnerisk kvalitet i vakre, vinterlige omgivelser.

Rørosmuseet

– som formidler verdenskulturarven etter kobberverket og er ett av fem fylkesmuséer i Sør-Trøndelag.

Verdenskulturminnet Røros

– Sør-Trøndelag fylkeskommune er sektormyndighet for kulturminneloven etter delegasjon fra Riksantikvaren.

Sør-Trøndelag fylkeskommune
Divisjon Næring, Samferdsel og Kultur
www.st-f.kommune.no/

*Røros kommune
forvalter en rik kulturarv.
Vinterfestspill i Bergstaden
viderefører en viktig
tradisjon.*

Vi ønsker lykke til!

RØROS KOMMUNE

TIL LYKKE MED ÅRETS VINTERFESTSPILL

Kulturministeren, alle aktører og publikum ønskes hjertelig velkommen til noen opplevelsesrike dager i Bergstaden.

Rørossamfunnet har gjennom hele sin historie vært påvirket av europeiske kulturstrømninger, også musikalsk. Selv om regionen utad er mest kjent for folkelig tradisjonsmusikk, er ikke samfunnet fremmed for andre musikkformer. I så måte beriker vinterfestspillene musikklivet vårt.

De 4. Vinterfestspill i Bergstaden viser at arrangementet har gått seg til, takket være stor entusiasme og innsats fra styre og utøvende kunstnere. Vinterfestspillene betyr mye for stadig flere av lokalbefolkningen, samtidig som den nasjonale interesse og aksept understreker kvaliteten på arrangementet. Uten private og offentlige sponsorer ville det ikke vært mulig å holde så høgt nivå.

På denne tiden viser Bergstaden og dens natur seg ofte fra sin beste side. Utnytt de muligheter som finnes, også til sosialt samvær!

Lykke til med årets Vinterfestspill!

John Helge Andersen
Ordfører, Røros Kommune

SKOGAN GÅRD HAR STOR GLEDE AV Å BIDRA
TIL REALISERINGEN AV
VINTERFESTSPILL I BERGSTADEN 2002
OG ØNSKER LYKKE TIL MED ARRANGEMENTET!

SKOGAN GÅRD

Velkommen til Røros!

*Vi håper alle
vil trives under
Vinterfestspill i Bergstaden
2002.*

RØROS KOMMUNE

VELKOMMEN TIL VINTERFESTSPILL I BERGSTADEN 2002

Hjertelig velkommen til årets Vinterfestspill i Bergstaden og til et vinterkledd Røros!

Programmet til det 4. vinterfestspillet er preget av begeistring og glede over den mottakelse og aksept som Vinterfestspill i Bergstaden er møtt med fra såvel publikum som musikere, presse, Røros Kommune, Sør-Trøndelag Fylkeskommune og ikke minst våre kulturengasjerte sponsorer!

Når vi i år for første gang mottar støtte fra Norsk Kulturråd og Nordisk Kulturfond så er lykken total! Dette representerer både en økonomisk håndrekning og en kvalitetsmessig anerkjennelse som vi setter stor pris på!

Årets program har et større internasjonalt innslag enn tidligere. I år deltar kunstnere fra England, Kroatia og Tyskland i tillegg til de nordiske landene. Fra Norge deltar noen av våre internasjonalt mest kjente kunstnere.

Det er grunn til å takke vår kunstneriske ledelse som har satt sammen et variert og spennende program med forhåpentligvis mange høydepunkter!?

Det er også grunn til å takke et interessert publikum, våre positive og innsatsvillige kunstnere, samt våre sponsorer. Alle har dere bidratt til at Vinterfestspill i Bergstaden er blitt en årlig nasjonal begivenhet.

Velkommen til mange gode opplevelser – og på gjensyn neste år 27.-30. mars 2003.

Torgeir Mjør Grimsrud
Styreleder for Vinterfestspill i Bergstaden

LYKKE TIL MED VINTERFESTSPILL I BERGSTADEN

WALLENIUS WILHELMSSEN
I samarbeid med Vertavokvartetten.

Ord & Jod Hanne Foto: Arnfim Johnsen

HVA VILLE DU GJORT OM DU VANT?

Har du allerede
begynt å drømme?
Om hva du skulle
kjøpt, hvor du
skulle reist eller
kanskje du skulle
nedbetalt lånet...

Hvis du kaster en mynt i ønskebrønnen til Norsk Tipping, gjør du ikke bare drømmen levende for deg selv, men du gir også andre muligheten til å realisere sine drømmer.

Norsk Tipping fordeler sitt overskudd likt mellom kultur, idrett og forskning.

NORSK TIPPING
WWW.NORSK-TIPPING.NO

VI GIR DRØMMEN EN SJANSE

Quality Hotel Røros

Kaffestuggu

Den mest rustikke og koseligste kaféen på Røros.

Egen kakemeny med rustikke retter fra Schuberts, Beethovens og Brahms tid.

Musiker-restaurant i 2. etasje hvor vi serverer frokostbuffét, lunch og middag for musikerne (tors.–søn).

Quality Hotel Røros torsdag 14. mars:

Kl. 17.30 – 22.30 Vi har i år egen á la carte meny for Vinterfestspillene i Bergstaden i vår restaurant Consulen.

Kl. 20.00

Festspillsupé

Etter åpningskonserten møtes årets kunstnere, offisielle gjester og publikum til en uformell og velsmakende Festspill-supé i Restaurant Bergrosa. Åpent for alle. Med innspill fra italiensk kokekunst og råvarer, serverer vi i år som tidligere år en 4-retters meny med aperitiff og tilhørende viner. Kr 650,- pr. person. Menyen er typisk italiensk, litt minimalistisk og stor variasjon. Hver rett har sin karakter og sitt eget budskap hentet fra de fire årstider, vi starter ved sen vår og avslutter ca. 14. mars. For musikalske meny – se side 15.

Pappa al pomodoro

Italiensk tomatsuppe tilsmakt med sort pepper

Italian tomato soup with black pepper

Rospo di mare con astice

Grillet breiflabb med krepseaus

Grilled monkfish with crawfish sauce

Filletto di agnello con funghi

Lammefilet pastinakk med portobello krem og vermut sj

Parsnip lamb filét with mushroom, cream and vermou

Savarine con frutto di bosco

Saverine med bjørnebær dynket i Mashala vanilje krem

Saverine with blackberries and Mashala vanilla cream

Quality Hotel Røros fredag 15. og lørdag 16. mars:

Kl. 12.30 – 14.30 Lunchbord med klassiske delikatesser i Restaurant Bergrosa

Kl. 17.30 – 22.30 Vi har i år egen á la carte meny for Vinterfestspill i Bergstaden i vår restaurant Consulen

Kl. 19.00 – 21.00 Dagens meny i Restaurant Bergrosa

Quality Hotel Røros søndag 17. mars:

Kl. 12.30 – 14.30 Lunchbord med klassiske delikatesser i Restaurant Bergrosa

Kl. 19.00 – 21.00 Dagens meny i Restaurant Bergrosa

Vi anbefaler også våre weekendpakker utover vinteren og våren.

*Vi nevner blant annet Spansk weekend, Fransk weekend,
våre gunstige mai-weekender, Bergmannsweekend og Rørosweekender i juni.
Ta gjerne kontakt med oss for et uforpliktende tilbud.*

Quality Hotel Røros
Røros

An-Magritts vei • 7374 Røros • Telefon 72 40 80 00 • Fax 72 40 80 01
E-mail: info.roros@quality.choicehotels.no • Internett: www.roroshotel.no

OM ÅRETS PROGRAM

Kjære Festspillpublikum!

Velkommen til Vinterfestspill i Bergstaden 2002, vårt fjerde år, vårt internasjonale år! Årets program er preget av temakonsserter med repertoar fra et stort geografisk og musikkhistorisk spekter, men mest av alt er dette kunstnernes år. Utøvere som åpner verden for oss, og utøvere som åpner for Norge i verden...

For første gang presenterer vi et så stort ensemble som TrondheimSolistene i Vinterfestspill-rammen, – og hvordan kan vi unngå forventninger om at dét blir et høydepunkt når Leif Ove Andsnes er solist med den virtuose gjengen fra Stiftsstaden? Eller hva med en nyskrevet kantate for stort ensemble og solister til tekster av Johan Falkberget?

Men – dersom en arrangementsrekke holder høy kvalitet, vil man som regel føle at den siste konserten var den beste av samtlige. Måtte vi alle sammen gå fra et personlig høydepunkt til det neste disse fire dagene!

Hilsen Kunstnerisk råd for
Vinterfestspill i Bergstaden

Kjersti Rydsaa
Peter S. Szilvay
Tor Espen Aspaas

TOR ESPEN ASPAAS
klaver

Født på Røros i 1971. Etter studier hos Tone Mjelva i Trondheim fortsatte han med prof. Liv Glaser og prof. Jens Harald Bratlie ved Norges musikkhøgskole, hvor han i 1994 avla kandidat-eksamen med beste karakter og i 1996 solistdiplom. Aspaas debuterte i Oslo høsten 1997, han har mottatt en rekke stipendier og utmerkelser samt vært solist med de fleste norske orkestrene, blant andre Oslo-Filharmonien (med reengasjement i desember 2002), og nå senest med Stavanger Symfoni-orkester under ledelse av Frans Brüggen. Ved siden av konserter i Hong Kong, Monaco, Madrid og Brussel har han vært engasjert ved norske og internasjonale festivaler og konsertserier, deriblant til en egen konsert i den prestisjetunge recital-serien "Mesterpianistene" i Oslo høsten 1999. I høst ble han tilsatt som yngste førsteamanuensis ved Norges musikkhøgskole noensinne. Han har nettopp gjort en CD-innspilling med samtlige klaverer av Paul Dukas for Simax Classics. Denne skal utgis i mars 2003. Kunstnerisk leder for Vinterfestspill i Bergstaden.

foto: Gard Blix Jensen

KJERSTI RYDSAA
cello

Kjersti Rydsaa er født i 1971. Hun avla kandidateksamen ved Norges musikkhøgskole i 1994 etter studier med Anne Britt Sævig Årdal. Senere tok hun fordypning i kammermusikk samme sted. Hun har i lengre perioder vært aktiv som orkestermusiker i Oslofilharmonien og Bergen Filharmoniske Orkester, som kammermusiker er hun ettertraktet og har turnert i Norden og Frankrike. Fra høsten 1998 har hun vært fast ansatt som solocellist i Tromsø symfoniorkester. Sammen med fiolinisten Aja Humm utgjør hun Duo Amicore, en duo med en rekke oppdrag og forskjellige prosjekter, bl.a. i samarbeid med skuespilleren Lars Andreas Larssen. Hun er medlem av Vinterfestspill i Bergstadens kunstneriske råd.

Nytt medlem av kunstnerisk råd:

MAESTRO SZILVAYS OPPTAKT MED STAFETTPINNEN

– *Streker til et portrett. Tegnet av Tor Espen Aspaas*

Han er vant til å styrkeløfte taktstokken, dirigenten Peter S. Szilvay. Og når han så gjør, følger gjerne et eller annet symfoniorkester fra inn- eller utland med på oppturen. Hvorvidt han vil finne stafettpinnen som kunstnerisk leder etter Arve Moen Bergset tung eller lett, det vet han først etter avslutningskonserten under Vinterfestspill i Bergstaden 2002.

Stum – mot normalt

Peter Szilvay er kjent som en effektiv bunt høyspent energi med tilleggsaggregat og påhengsmotor tilkoblet et befriende unorsk, frittalende snakketøy; et slags slagferdig, slagkraftig slagvåpen av en Totenschläger med god slagteknikk og ditto presisjonsnedslag i fra før nedslåtte bratsjgrupper. Han vet hva han gjør i kraft av sin tidligere (men ikke helt avsluttede) karriere som bratsjist.

Nå sitter han på en stol og vrir seg. Han skal intervjues av sin medkunstneriske leder og kan uttale seg så uhindret sarkastisk, panegyrisk, elokvent, leksikalsk, humoristisk-ironisk, anekdotisk, elitistisk og karajansk han bare måtte ønske om et hvilket som helst tema. Carte blanche, herr dirigent. The audience is listening.

Det kommer ikke en lyd fra maestro Szilvay. Full generalpause i det symfoniske apparatet.

Hva ligger i navnet?

En dråpe Tomintoul Speyside single malt scotch whisky får smurt det kreative maskineri hos både intervjuer og hans objekt:

– *Når en samtale i Rørosdistriktet går i stå, snakkes det ikke, som overalt ellers på kloden, om været. Det snakkes om navn: Hvor kommer navn fra, hvem er i slekt med hvem og hvordan. Hva ligger i navnet, maestro?*

– Først litt fonetikk og grunnleggende lingvistikk: Navnet er ungarsk og “sz” uttales ren “s” som i “sirkus”. Og som i Franz Liszt. (Enkel “s” på ungarsk blir som i norsk “sjalabaisj”). “Szilva” betyr plumme, av alle ting. For tilhengere av Toppen Bech-journalistikk kan nevnes at suffikset -y er adelig og tilsvarer det tyske “von”.

– *Peter von Plflaume?*

– På sett og vis. Man beskjeftiget seg en del med plommer i min slekt en gang. Ungarsk plommebrennevin er fantastisk!

– *Er det dét vi skal nippe til når vi arrangerer sommerfestspill på ditt forfalne ungarske gods i fremtiden?*

– Så vidt jeg vet eksisterer ikke godset. I det hele tatt finnes det ikke mer enn et tredvetalls Szilvayer i hele verden i dag...

Det er på dette punktet intervjueren skjønner at Szilvay 1/30 må tas godt vare på... Før navn forlattes som tema, må det opplyses at initialen S, foruten å representere den karakteren han nok stort sett mottok i det norske skoleverket etter Steinerskolen, står for Sebastian.

Genealogi og nattbuss til Fyllingsdalen

– *Dine geners reiserute i stikkords form?*

– Min far kom til Norge fra Ungarn i 1956, som politisk flyktning. Det var arkitekt han skulle bli, men takket være cello og musikkinteresse som hobby kom møtet med min mor i stand...

– *Det var da enda godt. Og du ble født...*

– ...i høyeste grad. I 1971. Samme år flyttet familien til Bergen.

– *Det er ikke mye som minner om Bergen i din omgang med det norske språk nå?*

– Nei, men jeg kan når jeg må. “Vått og kaldt og breiflabb overalt.” Eksempelvis på nattbussen til Fyllingsdalen. Da snakker man definitivt ikke østlandsk med mindre man er selvmordskandidat.

– *Mal a propos å ville seg selv vondt; hvorfor ble bratsjen ditt instrument? (Szilvay er vant til bratsjvitser, og ler en sardonisk latter.)*

– Jeg startet faktisk min karriere på fiolin, men hånden var like stor som øvelysten var liten... Faktum er at jeg postulerte som femåring at jeg skulle bli “trommeslager og dirigent”. Men det var da jeg hørte et utdrag fra Smetanas “Moldau” presentert av Sten Broman på en Reader's Digest-plate at jeg ble hektet, måtte høre mer, MÅTTE spille med!

PROGRAM 2002

foto: Anne Skjæveland Gjone

PETER SEBASTIAN SZILVAY
bratsj og direksjon

Peter S. Szilvay er født i Bergen i 1971. Etter bratsj- og dirigentstudier på Norges Musikkhøgskole (1990-96) tok han sin diplomeksamen i dirigering med Kringkastingsorkesteret i 1996. Han har innehatt statens dirigentstipendiat i Stavanger fra 1998-2000. Dette innebar flere orkesterproduksjoner med Stavanger symfoniorkester, og flere operaoppsetninger på Rogaland musikkonservatorium. Peter S. Szilvay har gjestet alle norske orkestre og militærkorps flere ganger og har også dirigert Malmö og Göteborgs symfoniker. Han er kunstnerisk leder for Forsvarets distriksmusikkorps i Bergen og har også dirigert ved Den Norske Opera bl.a. i 2001 da han var musikkansvarlig for Nasjonalballettens oppsetning “3xTetley”. I 1999 vant han den norske dirigentkonkurransen “Årets dirigent” som innebar flere store produksjoner i norske orkestre. Fra 1999 har han også vært Mariss Jansons assistent. Peter S. Szilvay spiller bratsj i strykekvartetten “Ametri” som har oppført en rekke norske strykekvartetter.

– Det er alltid interessant og betegnende å høre om andres ungdomsidoler. Mine var Dollie de Luxe, Vladimir Ashkenazy, André Bjerke og Richard Wagner. Dine?

– Jahn Teigen, Gustav Mahler og Georg Solti.

– Jeg var klar over din pasjon for de to siste, men Jahn Teigen?!?

– Han er helt fantastisk! Jeg syntes det, i hvert fall. Kunne alt om og av Teigen utenat. Mil etter mil foran speilet.

Opp fra skrivebordskuffen

– Komponisten Peter S. Szilvay, hvor befinner han seg?

– I indre eksil. Ærlig talt – skal vi virkelig romstere med de gamle greiene? Vel vel, det var jo Symfoni nr. 1, da, med tilnavnet “Gymnasiastnettene”... Kan du fatte hva vi orket på den tiden? Og senere, tilskyndet av Are Sandbakken – min bratsjlærer ved Norges Musikkhøgskole –, den bratsjonaten jeg spilte ved min avsluttende eksamen. Et 35 minutter langt forsøk på å forene det norske og ungarske...

– Var det et vellykket eksperiment?

– Etter nylig gjensyn og gjennomlesning av mine samlede verker: Nei. Jeg, synes ikke det falt heldig ut. Men du verden, hva man lærer av slike prosesser!

– Hvor var drømmen om orkesterledelsen i disse årene?

– Den var der, et eller annet sted. Lå på lur, ventet på det rette øyeblikket. Og det kom da jeg våren 1994 ble opptatt til diplomdireksjonsstudiet ved Musikkhøgskolen som den første på mange år. Det står for meg som det mest avgjørende øyeblikket i mitt liv så langt; senere den dagen da jeg hadde fått rede på resultatet av opptaksprøvene, var jeg på vei over gaten i det livsfarlig trafikerte Majorstuekrysset. Med ett sa jeg til meg selv: – Gå forsiktig over veien, Peter, – du vil ikke gå glipp av de neste årene! Og en fin tid ble det, med stor påvirkning på min egen studieplan og et givende samarbeid med mine lærere, Per Sigmund Thorp og Simon Streatfeild.

Dirigenten Szilvay

– Og for min del er et av de beste minnene fra høgskoletiden vår felles diplomeksamen: Aspaas som solist med Kringkastingsorkesteret i Beethovens Keiserkonsert, dirigert av Szilvay. Siden den gang har du bygd deg en solid karriere som dirigent for alle de norske profesjonelle orkestrene. Ikke minst har vel din førstepris fra konkurransen “Årets dirigent” spilt en stor rolle. Fra 1998 har du sogar vært Mariss Jansons’ personlige assistent!

– Jeg har hatt den glede og ære, ja. Jansons er utvilsomt den største orkesterbyggeren og – pedagogen i dag, det er en fantastisk nøyaktighet i alle ledd av hans virksomhet – jeg har lært så utrolige mye av ham om alle aspekter ved dirigeringen.

– Hvilke andre idealer har du blant dirigentkollegene?

– Gergiev står for meg som den suverent inspirerte og inspirerende kunstner, men mest av alle Kleiber, den nærmest mytiske skikkelsen – Guden!

– Men hvordan er det egentlig å være dirigent i Norge anno 2002?

– Høflig eller ærlig? En av de beste norske dirigentene har sagt det svært poengtert: Det foregår en bevisst, systematisk hemmeligholdelse av norske dirigenter i Norge. Man blir rett og slett ofte dårlig behandlet. Og dette er ikke elegiske krokodilletårer eller norsk sofasutring, det er et faktum! Spør svenske dirigenter i Sverige eller finske i Finland – de er i en helt annen situasjon, et helt annet kulturklima. Min største bekymring er langt på vei denne: Hvem skal dirigere norsk musikk om ikke norske dirigenter gjør det, eller snarere, får anledning til å gjøre det? Det er da ingen andre som gjør det! Den norske kulturarven underslås, tynnes ut, forsvinner... Generelt er jeg lut lei av at økonomien og den norske forsiktigheten skal diktere alt, lenge før en kulturpolitisk eller kunstnerisk debatt i det hele tatt er påbegynt. Det skal for fanden være omvendt! Om viljen er klar, finnes pengene.

Vinterfestspill

En farlig blanding av ungarsk og bergensk dirigenttemperament gnistrer i Szilvays øyne nå. Jeg finner tiden inne for å oppsøke smulere farvann og fossror Glomma motstrøms:

– Hvilke visjoner eller drømmer har du for Vinterfestspill i Bergstaden?

– Dette er jo mitt førstereis-år på Røros så vel som i festivalsammenheng for øvrig. Det handler mye om å se, høre og lære først. Men som dirigent er jeg nok interessert i å bygge ut mulighetene for større ensembler slik at vi etter hvert kan gjøre eksempelvis “Facade” av Walton, “L’histoire du Soldat” av Stravinskij, “Pierrot Lunaire” av Schönberg eller noen av sekelskiftreduksjonene hans. Mahlers “Das Lied von der Erde” i kammerformat er en annen drøm. Ellers vil jeg gjerne slå et slag for de beste samtidskomponistene, de nordiske i særdeleshet.

– Bare ordet “samtidskomponist” er jo nok til å skremme enkelte potensielle tilhørere vekk...

– Visvas. Dersom musikken er god, spilles godt og presenteres i en gjennomtenkt og konsekvent sammenheng kan alle få rike opplevelser av å lytte med. Det er i det hele tatt den største utfordringen vi har: Å bryte ned misforståelsen om at man må kunne så forferdelig mye for å få noe ut av musikk. Bakgrunnskunnskap er jo langt viktigere i en teatersal! I konsertsalen trenger man strengt tatt ingenting annet enn åpne ører.

– Hvilket publikum bør Vinterfestspillene først og fremst bestrebe seg på å nå?

– Først og fremst de som allerede er interessert i genren, uansett om de befinner seg på Røros, i Norden, i Tyskland, hvor som helst. Det er viktig å utvide tilfanget av tilhørere, men ofte føler jeg at det brukes uforholdsmessig mye ressurser i Norge generelt på uten særlig hell å “fange” de som aldri går på konsert. Jeg er mer opptatt av å få de som går på konsert én gang i året til å gå to ganger.

– Det er all grunn til å tro at vi går en spennende prosess i møte, maestro. Velkommen til Røros i mars – både som utøver, dirigent og ny kunstnerisk leder!

– Det ser jeg frem til! Er intervjuet slutt alt? Nå som jeg var så godt i gang...

foto: Trype Schmitz

ERNST SIMON GLASER
cello

INTRO-klassisk er Rikskonsertenes treårige lanseringsprogram for utøvere innen den klassiske, kunstmusikalske sjangeren. Rikskonsertene samarbeider med flere festivaler om lanseringsprogrammet, deriblant Vinterfestspill i Bergstaden. Under Festspillene i Bergen i mai 2001 ble cellisten Ernst Simon Glaser kåret til Rikskonsertenes Årets unge solist 2002. Ernst Simon Glaser er født i Ålesund i 1975. Få år etter flyttet han til England, og syv år gammel begynte han å spille cello. Cellostudiene brakte ham til Wells Cathedral School of Music, Purcell School of Music, og til Royal College of Music Junior Department. I 1993 fortsatte Glaser sine studier med Ralph Kirshbaum ved Royal Northern College of Music i Manchester, hvor han fikk en ‘Bachelor’s Class 1 Honours Degree’ i musikk og sin ‘Postgraduate’ -diplom. I sesongen 1997/1998 var Glaser vikarierende solocellist i Trondheim Symfoniorkester. Høsten 1999 ble han fast ansatt som alternerende solocellist i samme orkester. I januar 2001 begynte han i stillingen som solocellist i Den Norske Opera. Glasers engasjementer fremover omfatter blant annet en Norgesturné med pianisten Liv Glaser høsten 2002.

ARVE TELLEFSEN
fiolin

I den grad han trenger en presentasjon: Arve Tellefsen er født i Trondheim, hvor han begynte å spille fiolin seks år gammel under Arne Stoltenbergs veiledning. Han fortsatte sine studier ved Det Kongelige Danske Akademi hos prof. Henry Holst før han dro til New York og studerte hos prof. Ivan Galamian. I 1956 vant han Prinsesse Astrids Musikkpris. I 1973 mottok han Griegprisen. Arve Tellefsen var Norges første fiolinprofessor ved Norges musikkhøgskole. Hans karriere har brakt ham til alle europeiske hovedsteder og han har turnert ofte i det fjerne Østen, tidligere Sovjet-Unionen og USA. Han har spilt med verdens ledende orkestre og dirigenter, bl.a. Rozhdestvensky, Kondrashin, Mehta, Giulini, Celibidache og Svetlanov. Han har deltatt ved flere internasjonale festivaler, deriblant Schleswig-Holstein-festivalen, Gidon Kremers festival i Lockenhaus og Barbara Hendricks' festival i Montreux. Tallrike og kritikerroste innspillinger for EMI, Phillips, Caprice og Norges Plateproduksjon. I 1989 startet han sin egen Oslo Kammermusikk Festival, hvor han fremdeles er kunstnerisk leder.

PROGRAM 2002

ÅRETS KUNSTNERE

TORS DAG 14. MARS 2002

1 Barnekoncert med Trio Mediæval

Konsert for barn i førskole- og småskolealder.
Sted: Storstuggu. Tid: kl. 11.00.

2 Åpningskonsert

Anonymus fra 13. århundre: "Alleluia psallat".
Trio Mediæval.

Richard Strauss: Vorspiel fra operaen "Capriccio".
Jan Söderblom, Øyvind Bjorå, Nora Taksdal, Peter S. Szilvay, Ernst Simon Glaser og Kjersti Rydsaa.

Aulis Sallinen: "Cadenza per violino solo".
Jan Söderblom.

Arve Tellefsen: "Cadenza" fra Arne Nordheims
Fiolinkonsert (1997).
Arve Tellefsen.

Ole Bull: "Andante doloroso e Rondo giocoso".
Arve Tellefsen og Tor Espen Aspaas.

"Bruremarsj etter Hans Hellos".
Knut Buen.

Franz Schubert: "Der Hirt auf dem Felsen".
Eleonore Marguerre, Hans Christian Bræin og Tor Espen Aspaas.

Edvard Grieg: 5 Lyriske stykker:
"Hjemvé", op. 57 nr. 6, "Gade", op. 57 nr. 2,
"Bekken", op. 62 nr. 4, "Trolldog", op. 54 nr. 3,
"Notturmo", op. 54 nr. 4
Leif Ove Andsnes.

Marcus Paus: "Air og Allegro" (2000).
Hans Christian Bræin, Øyvind Bjorå, Ernst Simon Glaser og Tor Espen Aspaas.

Johannes Brahms: Fra "Vier ernste Gesänge".
"Wenn ich mit Menschen und mit
Engelzungen redete".
Knut Stiklestad og Leif Ove Andsnes.

Ludwig van Beethoven: 1. sats, "Allegro con
brio" fra klavertrio i D-dur, op. 70 nr. 1.
Zagreb Piano Trio.

Sted: Røros kirke. Tid: kl. 18.00.

TORS DAG 14. MARS 2002

3 Fests spill-Supé

Etter åpningskonserten møtes årets kunstnere,
offisielle gjester og publikum til en velsmakende
Fests pill-Supé med kunstneriske innslag.

Rettene i år er inspirerte av Antonio Vivaldis
"Le quattro stagioni":
La Primavera (Våren), L'Estate (Sommeren)
L'Autunno (Høsten), L'Inverno (Vinteren)

Musikalske innslag foran hver av de fire
rettene:

"Nøringen".
Knut Buen.

Karlheinz Stahmer: "Now!"
Eleonore Marguerre.

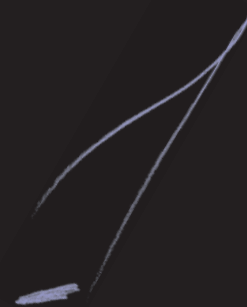
Peter Erskine: "The Cherry Orchard".
Trio Mediæval.

Siste innslag under festspillsupéen er en
overraskelse...

Pris: kr 650,- pr. person inkl. aperitiff og vin til
maten. Bordbestilling til Quality Hotel Røros,
tlf. 72 40 80 00.

Sted: Quality Hotel Røros. Tid: kl. 20.00.

PROGRAM 2002

JAN SÖDERBLOM
fiolin

Siden tidlig 80-tall har Jan Söderblom vært et høyt profilert navn i finsk og internasjonalt musikkliv, både som solist, kammermusiker og dirigent. Han begynte å spille fiolin fire år gammel. Han studerte ved Edsberg Musikinstitutt i Stockholm frem til 1991, fra 1994-1996 ved Guildhall School of Music and Drama. I årene 1997 til 2001 studerte han orkesterdireksjon ved Sibeliusakademiet. Som medlem av New Helsinki Quartet var han i årene 1982-2001 med på å bygge opp en oppsiktsvekkende strykekvartett med stor suksess i konkurranser. Han ble i 1992 kåret til Årets unge artist av organisasjonen "Finland Festivals". Söderblom er kunstnerisk ansvarlig for sommerfestivalene Musica Fiskars og Joroinen musikkdager. Fra 2001 er han dirigent og kunstnerisk leder for orkesteret i Lapeeranta. Han spiller på en Nicolaus Gagliano-fiolin fra 1726.

ÅRETS KUNSTNERE

foto: EMI

LEIF OVE ANDSNES klaver

Leif Ove Andsnes er en av dagens mest etterspurte pianister. Han er født på Karmøy i 1970. I 1989 debuterte han i USA og Storbritannia og i 1992 spilte han for første gang med Berlinfilharmonikerne og på Promenadekonsertene i London. Siden har han vært på omfattende turnéer i det fjerne Østen, Europa og USA, med solokonsserter, som solist med orkestre og som kammermusiker. I 1998 mottok han den store Gilmore Artists Award på den internasjonale klaverfestivalen i Kalamazoo i Michigan. Sammen med Det Norske Kammerorkester fikk han Gramophone Award 2000 for sin innspilling av Haydns klaverkonsserter og den samme utgivelsen oppnådde to Grammy-nominasjoner. I november 2001 omtales Andsens som verdens beste nålevende pianist av kritikere både i The Times og The Independent. Selv kommenterer han hyllesten som inspirerende og noe som driver han videre. "Grieg: Lyriske stykker" og samleplaten "Leif Ove Andnes: A Portrait", begge på EMI Classics, er blant hans siste plateutgivelser. Andsnes er kunstnerisk leder for Risør Kammermusikkfest.

LEIF OVE ANDSNES – PIANIST

– Utdrag fra et intervju gjort av Stein Eide for bladet NRK Musikken, juni 1999

- Musikken må forandre meg i den forstand at den må berøre meg og gjøre noe med meg. Jeg har alltid søkt noe eksistensielt i musikken. Det må være noe som ryster på en eller annen måte. Jeg har aldri vært så interessert i det utvendige.

Musikkens tyngdekraft

- Det er vanskelig å finne ord for å beskrive en stor opplevelse, en skal virkelig ha et kreativt vokabular. Musikken representerer ikke noe, den betyr jo ikke noe. Jeg føler aldri at jeg har noen misjon eller noe budskap. Musikken er der i kraft av seg selv – derfor er det umulig å sette ord på musikken.

For meg handler det om å finne karakter og klang, spenning og avspenning. Se på skuespillere – de må gå inn i en rolle for å få den troverdig. Jeg leter etter en tilsvarende troverdighet.

Jeg går inn i partituret med en detektivs nysgjerrighet for å prøve å finne musikken bak notetegnene, for å finne den psykologiske formen, heller enn den teoretiske. Ofte kommer dette naturlig, for musikken har ofte sin egen lovmessige tyngdekraft. Ta for eksempel Edvard Griegs enkle småstykker, der leter jeg etter et spesielt rom hvor klangen og karakteren gir meg noe, ellers blir det kjedelig.

Hver gang man tar en bevisst avgjørelse, tar man samtidig en million ubevisste avgjørelser. Min lærer Jiri Hlinka kommer fra en totalt intuitiv tradisjon. Når jeg spiller et verk han ikke har hørt før, kan han ofte på ren intuisjon sette fingeren på komposisjonsmessige detaljer.

Til Bergen

- Jeg vokste opp i et amatørmusikk-miljø på Karmøy – en salig blanding av alt mulig fra egen medvirking i brassband til at jeg hjemme kunne sitte og lytte til en plate med musikk av Arnold Schönberg. Carl Nielsen satt jeg og hørte på lenge før Grieg.

Jeg hadde naturlig teknikk på en måte – naturlig fingerspill – så jeg kunne komme meg igjennom på et vis. Mine foreldre underviste elever hjemme, og da jeg var fire og et halvt år kravlet jeg opp på pianokrakken og forlangte at de skulle vise meg hvordan dette var. Så begynte vi med en og en hånd. Det å kombinere de to hendene tok ganske lang tid, men så var det akkurat som om det sa

klikk og de to hendene var uavhengige. Deretter gikk det enormt fort framover.

Det var først som 16-åring da jeg flyttet til Bergen og begynte på konservatoriet at det gikk opp for meg hva et orkester virkelig var. Tidligere hadde jeg spilt Mozarts d-mollkonsert som 14-åring på "Unge talenter" konsert med Stavanger Symfoniorkester. Det var et sjokk å få orkesteret bak klaveret, både fortyrrrende og en enorm opplevelse. Et stort dyr av lyd.

Orkesterdyret

- Siden den gang har jeg elsket orkesteret som medium og senere følt meg utrolig heldig som har fått lov til å spille med noen av de beste orkestre og dirigenter. Jeg har hørt de utroligste framførelser, og jeg kunne nevne en rekke verk der jeg har gått ut av konsertsalen nesten ute av fatning. Slik har jeg det fremdeles med orkesterklangen. Klangfargene i et verk som for eksempel Stravinskis "Vårofferet" er bare helt ubeskrivelig mangfoldig. Man opptar i seg nye ting hele tiden og blir dratt inn i så ufattelig mange musikalske lag. Jeg har ofte følt det veldig orkestralt – min behandling av klaveret. Jeg har tenkt symfonisk i måten å behandle materialet på.

Liker det uperfekte

- Noen ganger er det som om musikken spiller seg selv. Det eksisterer ingen hinder lenger rent fysisk. Det en føler innvendig er det som kommer ut. Musikken tar over og det skjer ting på scenen som man aldri har tenkt på før. Noen ganger kan det til og med være en feil som gjør at man kommer ut i en ny retning eller i et nytt rom. Det kan være at man spiller med orkester, så går det litt galt og en er ikke sammen. Man blir brakt litt ut av fatning og blir plutselig inspirert på grunn av det.

Det er veldig merkelig. Jeg har tro på det uperfekte. På mange historiske opptak kan man høre det. Når en eller annen blir brakt litt ut av fatning kommer det noe interessant ut av det. En gang spilte jeg Chopins tredje sonate. Midt i første sats var det en passasje som føltes helt fullstendig gal. Adrenalin-nivået steg og fremføringen fikk en helt annen intensitet. Fordi det gikk galt spilte jeg passasjen mye fortere Det gikk helt på trynet og jeg kom inn i et helt annet rom enn det jeg vanligvis ville komme inn i. Klangfargene ble helt annerledes.

Musikkens psykologi

- Slik er dirigenten Gergiev interessant. Han er en person som legger lite vekt på presisjon. Jeg vet ikke om du har sett ham, men han har sommerfuglhender som flagrer i vinden. Det er interessant hva

TRONDHEIMSOLISTENE

Kunstnerisk leder: Bjarne Fiskum

Kammerorkestret TrondheimSolistene ble startet i 1988 av fiolinisten Bjarne Fiskum. Orkestret består av unge, talentfulle musikere hvorav flere er studenter, og ensemblet har allerede rukket å skape seg et internasjonalt navn. Orkestret har turnert i England, Frankrike, Spania, Tyskland, Sveits, Nederland, Brazil og Japan, foruten de nordiske landene. TrondheimSolistene ble for alvor kjent for et stort publikum da de turnerte i Europa i 1999 og i USA i 2001 med den verdensberømte fiolinisten Anne-Sophie Mutter. Samarbeidet resulterte i en CD-innspilling fra Deutsche Grammophon som har solgt i flere hundre tusen eksemplarer over hele verden. Som en kuriositet kan det nevnes at TrondheimSolistene er de første norske artister som har gjort innspilling for det berømte plateselskapet. TrondheimSolistene hadde et meget vellykket samarbeid med Herborg Kråkevik i 2000 og 2001, med Spellemannprisbelønnet CD og populær Norgesturné. TrondheimSolistene har gitt ut 16 kritikerroste CDer og deres innspilling av Griegs Strykekvartett nr. 1 i g-moll, arrangert for strykeorkester av Bjarne Fiskum, ble belønnet med den prestisjetunge franske prisen Diapason d'or.

Bjarne Fiskum er TrondheimSolistenes kunstneriske leder. Han er utdannet i Oslo, Stockholm, København og Wien. Han har vært konsertmester i Oslo Filharmoniske Orkester og Trondheim Symfoniorkester, foruten å ha vært medlem av Hindarkvartetten, Trondheim Trio og Oslo Strykekvartett. I 1975 grunnla Bjarne Fiskum Det Norske Kammerorkester som han ledet i en årrekke, før han i 1988 tok initiativet til grunnleggelsen av TrondheimSolistene.

Leder for TrondheimSolistene ved konserten under Vinterfestspill i Bergstaden 2002 er Øyvind Gimse.

PROGRAM 2002

PROGRAM 2002

ARTISTS KUNSTNERE

ARTISTS KUNSTNERE

VEBJØRN STUKSRUD
fiolin

Født i Oslo i 1975, oppvokst på Tynset og Lillehammer. Avsluttet i 2000 sitt kandidatstudium ved Norges musikkhøgskole etter studier med prof. Ørnulf Boye Hansen. Fullfører våren 2002 samme sted sitt hovedfagsstudium i kammermusikk og soloinstrument med prof. Magnus Ericsson og Peter Herresthal. Han har arbeidet som freelance fiolinist i Peer Gynt kammerorkester (1996–2001) og Telemark kammerorkester (1999) i tillegg til virksomhet i Bergen og Oslo Filharmoiske orkester samt BIT20 Ensemble i Bergen. Fra høsten 2002 er han tildelt stilling som fiolinist i Bergen Filharmoniske Orkester.

PROGRAM 2002

som skjer med ham når han hører lyden fra orkesteret. Han responderer på det han hører på en slik måte at han uttrykksmessig blir svært intens og fri i sine tolkninger. Klangen vibrerer i ham og åpner ham.

Dette blir noe som går litt imot vår tid, for vi har en oppfatning av at sånn og sånn er det, for det har komponisten ment. Men det rører alltid å se et menneske som blir berørt av det som kommer ut. Man var friere før, og dette tror jeg er den største musikalske utfordringen i vår tid. Plateindustrien har mye å svare for fordi man har fått bestemte oppfatninger av hvordan ting skal høres ut. Alle har Berlin-filharmonien og Karajan og da vet man liksom hvordan verket skal høres ut.

Fordi musikk er et abstrakt språk blir en slik referanse en grei oppskrifter for folk. En kan gå inn og spille en Mozart-konsert på en bestemt måte som er fin og grei og folk er fornøyd. En skuespiller må derimot gå inn i en psykologisk rolle for at det i det hele tatt skal virke troverdig. Det burde musikere også gjøre.

Suksessen inspirerer

– Medgangen er enormt inspirerende. Samtidig blir jeg mer kresen når det gjelder kravene jeg stiller til meg selv. Jeg har en drift i meg til å fange det egentlige, noe som betyr at hver konsert jeg gjør skal bety noe. Dette kan også føre til skuffelse når jeg ikke synes jeg innfrir forventningene jeg har til meg selv.

Spillemessig begynte jeg med Chopin, Schumann og Grieg. Senere kom Haydn og Beethoven, Janáček og Nielsen. Nå vil jeg gå lengre ut til sidene. Jeg har aldri spilt så mye Bach – et helt annet polyfont formspråk. Det vil jeg gjøre samtidig som jeg vil gå dypere inn i samtidsmusikken med for eksempel Kurtág og Lutoslawskis klaverkonsert.

I tillegg har jeg fått et nærmere forhold til Mozart. Plutselig oppdager jeg noe morsomt i Mozarts "Tryllefløyten". Han var så lysende og plump på samme tid, det himmelske og det vulgære hånd i hånd.

Og nettopp Mozart er en av komponistene Leif Ove Andsnes velger å fremføre under årets Vinterfestspill i Bergstaden som solist med TrondheimSolistene. Det er første gang han spiller Mozarts Klaverkonsert nr. 9 i Ess-dur, med tilnavnet "Jeunehomme". Etter Vinterfestspill drar han direkte til Australia, hvor Mozart-konserten igjen står på programmet.

Et livsverk :

PAUL DUKAS – LÆRLINGENES TROLLMANN

– av Tor Espen Aspaas

En språkreise til Paris kan få konsekvenser som har lite med språk og reising å gjøre; i januar 1990 kjøpte nemlig undertegnede et kassettbånd i Europas kulturhovedstad. Den inneholdt sjelden fremført klavermusikk av den franske komponisten Paul Dukas. Jeg lyttet...og ble umiddelbart en lidenskapsmann. Det skal årets Vinterfestspillpublikum få merke når Dukas' verker for klaver slippes løs fredag.

“Trollmannens lærling”

Enkelte komponister blir for ettertiden stående som skapere av ett eneste verk, ett ensomt lykketreff i en ellers gold og triviell produksjon. Tenk på Gustav Holsts "The Planets". Tenk på Ernest Chaussons "Poème". Tenk på Sergej Rakhmaninov som i første halvdel av karrieren rev seg i håret av fortvilelse over å ha skrevet sitt "ciss-moll-preludium". Eller tenk på Paul Dukas. Hans "L'apprenti sorcier" ("Trollmannens lærling"), en symfonisk scherzo over en ballade av Goethe, var det verket som med ett slag gjorde ham verdensberømt. Orkestre verden over sørger for å holde dette fantasifulle, briljant instrumenterte verket i live – og dermed også opphavsmannens navn. Ikke minst har Walt Disney gjort sitt; den fantasifulle visualiseringen av verket med Mikke Mus som protagonist i "Fantasia", forlenget utvilsomt Dukas' renommé med flere generasjoner. Hva komponisten selv ville ha sagt om den type kunstig åndedrett (eller kunst-åndedrett) er det selvfølgelig umulig å si noe om.

Men la meg gå i rette med den tendens som ligger latent i dette første avsnittet: Holst, Chausson og Dukas fortjener selvfølgelig å få sin samlede produksjon fremført og revurdert av ettertiden, de har krav på å bli sett i helfigur under et musikkhistorisk overlys. Man vil sannsynligvis finne de mest uventede ting.

PROGRAM 2002

KNUT STIKLESTAD
bass

Etter debuten i Oslo har Knut Stiklestad sunget godt og vel et tyvetalls roller ved Den Norske Opera, operaene i Trondheim, Kristiansund og Bergen, Bergen kammeropera og Opera Mobile (Oslo). Han er en meget benyttet solist i oratoriefremførelser og CD-innspillinger i tillegg til å turnere med egenproduserte sceniske forestillinger innen romansesjangeren. Som eksempel kan nevnes "Ved solverv" og "Skuming i tusseskog", begge hovedsakelig bygd over musikk av Arne Dørumsgaard, en komponist som Stiklestad har gjort mye for å gjøre kjent for det norske publikum. Til daglig underviser han ved musikklinja på Nord-Østerdal videregående skole i bl.a. sang, musikkformidling og scenisk framføring.

Vårsnø saumer med gulltråd

“Ho Vårsnø
er griug i dag,
Ho leter ut av sitt gylne skrin
Sølvnål og gulltråd fin.”

REIDUN EKEN
grafiker

Reidun Eken (f. 1941) er bosatt på Hamar. Etter studier i Norge videre-utdannet hun seg ved universitetet i Barcelona, først som maler i 1996 og senere som grafiker i 1998. Parallelt tok hun hovedfag ved Kunsthøgskolen i Bergen (1995-1997). Hun har mottatt en rekke stipendier, deriblant Norsk kulturråds debutantstøtte i 1989, Hedmark fylkeskommunes kulturstipend i 1993, et Erasmus-stipend i 1996 og Norsk kulturråds utstillingsstøtte i 2001. Foruten utallige gruppe- og kollektivutstillinger har hun avholdt en rekke separatutstillinger i Norge for kunstforeningene i Hamar, Modum og Porsgrunn, samt kunstgallerier i Hamar, Furnes og Stavanger. Hennes arbeider er innkjøpt av Hedmark fylkeskommune i 1997.

Et livsverk etter skjærsilden

Paul Dukas ble i 1865 født inn i en velstående familie med høye akademiske idealer. Moren var en talentfull pianist, og Dukas ble tidlig ansporet til å sette seg ved klaveret. Fra faren arvet han en sterk sans for historikk, og kanskje er det herfra noe av den fascinasjonen stammer som gir alle hans komposisjoner – klavermusikken ikke minst – et preg av svært bevisst posisjonering i forhold til tradisjon, historie og forbilder. Etter omfattende studier ved konservatoriet i Paris, hvor han bl.a. mottok en førstepris i kontrapunkt og fuge, forlot han institusjonen ganske skuffet etter å ha blitt tildelt 2. pris i konservatoriets komposisjonskonkurranse “Prix de Rome”. Han bestemte seg for å vie seg fullt og helt til komponistgjerningen – men etter eget hode og egen bestemmelse. Hele partituret til Wagners “Parsifal” kopierte han for hånd i den hensikt å lære idealet Wagners komposisjonsteknikk fra innsiden.

Dukas stilte store krav til seg selv – og til andre. Han virket i store deler av sitt liv som musikkritiker i de franske tidsskriftene, respektert og aktet av kollegene for sin viten, ærlighet og integritet. Saint-Saëns, Fauré, d'Indy og Debussy beundret alle Dukas til tross for store personlige meningsforskjeller og divergerende syn på komposisjon.

Men kritikk og skapende virksomhet er langt på vei uforenlige størrelser, og Dukas fikk utvilsomt merke at hans egen fra før velutviklede selvkritikk ble nærmest patologisk med årene. Han komponerte og komponerte, han brente og brente. Men det som overlevde er til gjengjeld av beste kvalitet: en symfoni i C-dur, operaen “Ariane et Barbe-Bleue”, balletten “La Péri”, noen sanger og tidlige ouvertyrer, en sjarmerende “Villanelle” for horn og klaver. Og fire verker for klaver...

n fransk Wagner ved klaveret

Alle Dukas' klaverkomposisjoner har tydelige forbilder, men han unngår plagiering ved å lage sin egen, helt særegne musikalske legering av de allerede eksisterende metallene. Som i hans “Elegisk preludium over navnet H-A-Y-D-N” fra 1909. Og som i den monumentale “Sonate” fullført i 1900 – for øvrig av de ytterste få klaversonatene i musikkhistorien med ess-moll som grunntoneart (dvs. seks b'er som faste fortegn). I dette firesatsige, 50-minutters verket er Beethoven, César Franck og Wagner merkbart tilstede, også i sitert form; førstnevntes sene sonater klinger med både i den store formen og i mindre temafragmenter. Men sannelig svever Debussys impresjonistisk-harmoniske ånd over vannene også! Da sonaten utkom var nettopp Debussy en av de som ga Dukas' sonate den hjerteligste omtalen. Så var ikke tilfelle med “Variasjoner, interludium og finale over et tema av Rameau”. Da den ble utgitt i 1903 skrev Debussy: “...Rameau selv ville hatt de største vanskeligheter med å gjenfinne og identifisere sitt eget tema i disse variasjonene... Jeg foretrekker min Dukas uten Rameau...”. Like fullt er Rameau-variasjonene et svært fantasirikt og originalt knippe assosiasjoner over mesterens menuett (Schumanns “Symfoniske etyder” er nok selve formmodellen), og definitivt det klaververket man med størst sannsynlighet kan påtreffe dersom Dukas mot formodning står på programmet.

Helt til slutt i hans produksjon, etter mange års skrivetørke, står et klaverstykke preget av og igjen uløselig knyttet til Claude Debussy: “Faunens klage i det fjerne...” fra 1921. Dukas skriver dette som en elegi over sin avdøde venn, modellert over dennes “Faunens ettermiddag”; Dukas' stykke står som et motstykke, et fotografisk negativ av Debussys eget sommerlyse symfoniske dikt. Nå er faunen motfallen og i sorg, han savner sin herre og mester. Så forstummer Paul Dukas' stemme. Han dør i 1935. Den 17.mai.

INGRID VIKSMO
tekstilkunstner

Ingrid Viksmo er født på Tolga i 1964. Hun er utdannet ved Statens Håndverks- og Kunstindustriskole i Oslo fra 1990 til 1995. Viksmo er tildelt Statens utstillingsstipend i 1997. I 1999 vant hun 2. pris “Kvinner viser vei”, utdelt av utsmykingsutvalget i Hedmark kommune. Hun har deltatt i gruppe- og kollektivutstillinger, bl.a. ved Hedmark Kunstnresenter, Kvinnemuséet på “Rolighed” i Kongsvinger, Tynset kulturhus og Norsk Skogbruksmuseum. Av utsmykingsoppdrag kan nevnes Kongsvinger sykehus i 2000 og hennes arbeider er innkjøpt av Hedmark fylkeskommune. Hun er styremedlem i Bildende Kunstnere i Hedmark og Østlandsutstillingen.

“– duken, som er foldet ut
av englehender over
lyng og stener
under dine grener.

Og fra solens røde esse
Drypper sølv og gull
— drypper lydløst ned
i dine frosne kvister.”

JAN MAGNUS RENEFLOT
fotograf

Jan Magnus Reneflot er bosatt på Sigerud utenfor Oslo og jobber til daglig som kunderådgiver i Kodak Norge as. Natur har han fotografert i over 20 år, de siste årene på profesjonelt nivå. Han har hatt flere separatutstillinger og deltatt på gruppeutstillinger i inn- og utland. I de seneste årene har han i økende grad blitt opptatt av kombinasjonen levende musikk og bilder. Han arrangerer forestillinger med musikk, lyrikk og bilder i samarbeid med profesjonelle kunstnere som for eksempel Knut Reiersrud og Terje Isungset. Reneflot er medlem av Norske Naturfotografer og nestleder i Biofoto i Norge. Om seg selv som fotograf, sier han: "Fotografisk søker jeg det uventede og estetiske i tilknytning til naturen rundt meg. Forhåpentligvis bærer bildene preg av den nysgjerrighet og utforskertrang jeg har i meg som person. Arbeider tematisk med motivene, ofte i nærmiljøet. Anser meg selv som en typisk innovativ fotograf som stadig er på jakt etter nye måter å formidle opplevelser. Er av den oppfatning at motivene finnes overalt, det handler mer om å se, fordype og engasjere seg."

PROGRAM 2002

FREDAG 15. MARS 2002

6 "Via vann"

Åpning av Jan Magnus Reneflots fotoinstallasjon til klavermusikk av Strømholm, Rachmaninoff, Debussy og Hovland.
Tor Espen Aspaas.

Sted: Storstuggu, Gropa. Tid: kl. 11.00.

5 "Variasjoner"

Åpning av Reidun Eken og Ingrid Viksmos utstilling inspirert av Arne Nordheims "Frostregle" (bestillingsverk til Vinterfestspill i Bergstaden 2001).
Arvo Pärt: "Fratres".
Øyvind Bjorå og Tor Espen Aspaas.

Sted: Storstuggu, Kølhogden. Tid: kl. 11.30.

Utstillingene "Via vann" og "Variasjoner" er åpne for publikum under hele Vinterfestspill i Bergstaden fra kl. 11.00 - 15.30. Musikk til lysbildeserien "Via vann" starter hver hele time. Musikk til utstillingen "Variasjoner" starter hver halve time. "Variasjoner" blir hengende oppe til og med onsdag 27. mars 2002.

6 "Bergstadprofil I"

Sopran Eva Prytz til minne.
Konsertforedrag med arkivopptak.
Sted: Storstuggu, Gropa. Tid: kl. 12.00.

FREDAG 15. MARS 2002

7 Kveldskonsert: "Liker De Brahms?"

Johannes Brahms: Klarinettkvintett i h-moll, op.115.
Satsene: Allegro. Adagio. Andantino. Con moto.
Hans Chr. Bræin, Jan Söderblom, Øyvind Bjorå, Peter S. Szilvay og Kjersti Rydsaa.

Johannes Brahms:
Klaverkvartett i c-moll, op.60.
Satsene: Allegro non troppo. Scherzo; allegro. Andante. Finale; allegro comodo.
Arve Tellefsen, Nora Taksdal, Ernst Simon Glaser og Leif Ove Andsnes.

Sted: Røros Kirke. Tid: kl. 18.00.
Konsertvert: *Knut Buen.*

8 "Paul Dukas med variasjoner"

Tor Espen Aspaas spiller den franske komponisten Paul Dukas samlede verker for klaver.

"Variations, Interlude et Finale sur un thème de Rameau".

"Prélude élégiaque sur le nom H-A-Y-D-N".

"La plainte, au loin, du Faune..."
("Faunens klage i det fjerne...").

"Sonate i ess-moll".
Satsene: Modérément vif. Calme – un peu lent – très soutenu. Vivement, avec légèreté. Très lent.

Sted: Røros Kirke. Tid: kl. 21.30.

PROGRAM 2002

KNUT BUEN
hardingfele

Knut Buen begynte å spille hardingfele 9 år gammel. Han har vært aktiv spelemann, samler og formidler av folkemusikk og folkekultur i over 30 år. Gjennom forlaget Buen Kulturverkstad har han gitt ut rundt 120 innspillinger og en god del skrifter foruten å omsette sin egen rosemaling. Han har gitt tusenvis av konserter i inn- og utland og opptrådt hyppig i radio og TV. All lærdom har han tilegnet seg gjennom egne studier, forskning, innsamling og utøving. Han har et repertoar på rundt 500 slåtter, av dette om lag 30 egenkomponerte. Av annen nyskaping kan nevnes hans produksjon av viser og dikt. Han har mottatt en lang rekke priser for sin virksomhet, blant disse finner vi Telemark Fylkes kulturpris i 1986, Lindemanprisen i 1992 og han ble slått til Ridder 1. klasse av Den Kongelige Norske St. Olavs Orden i 1999. Videre fikk han Spelemannprisen i 1982 og 1984 og er nominert med CD'en "Spelemannsprøva" for 2001.

NORA TAKSDAL
bratsj

Nora Taksdal, født i 1968, ble utdannet ved Østlandets musikkonservatorium og Norges musikkhøgskole og avla i 1996 solistdiplomeksamen ved Folkwang Hochschule i Essen hvor hun studerte med prof. Vladimir Mendelssohn. I 1984 var hun med på å grunnlegge Vertavokvartetten som hun spilte med i ti år. Hun er medlem av Det Norske Kammerorkester, Oslo Sinfonietta og strykesekstetten Oslo Kammersolister. Taksdal har vært solist med alle norske symfoniorkestre og ble i 1990 ansatt som solobratsjist i Bergen Filharmoniske Orkester. Hun har opptrådt som solist og kammermusiker ved festivaler i Norden, Frankrike, Benelux-landene og Storbritannia. I 1996 ble hun tildelt den tyske Musikpreis Rhein-Ruhr og samme år tiltrådte hun som gruppeleder på bratsj i Oslo-filharmonien.

PROGRAM 2002

ARCTIS KUNSTNERE

“Og solen går omkring på snøen
og tenner sine første morgenslys
— sine røde morgenslys.”

HJERTEKAMMERMUSIKK AV BRAHMS

— presentert av Andrew Smith

På programmet for fredagens kveldskonsert står to av Johannes Brahms' mest ruvende kammermusikkverker — klaverkvartett i c-moll og klarinettkvintett i h-moll.

Den romantiske epoken i musikkhistorien forbinder vi gjerne med følelsesladet, malende musikk — ta for eksempel Berlioz' 'Symphonie Fantastique', Mussorgskijs 'Bilder på en utstilling' eller 'Moldau' fra Smetanas symfoniske fedrelandshyllest. Johannes Brahms, en av senromantikkens absolutte mestere, ville at hans egne verk skulle stå alene som selvstendige kunstverk uten noen form for program. Men det er umulig å skrive musikk uten at følelsene spiller med...

Brahms skrev sin klaverkvartett i c-moll opus 60 i 1874. To av satsene stammer derimot fra tjue år tidligere og er sterkt preget av komponistens dengang uforløste lidenskapelige kjærlighet for Clara Schumann. Dette skriver Brahms med bittersøt ironi i et brev til forleggeren i forbindelse med utgivelsen i 1875:

‘Außerdem dürfen Sie auf dem Titelblatt ein Bildnis anbringen! Nämlich einen Kopf — mit einer Pistole davor. Nun können Sie sich einen Begriff von der Musik machen! Ich werde Ihnen zu dem Zweck meine Photographie Schicken!...’

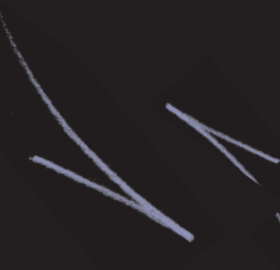
‘Og så kan De bruke et bilde på omslaget — nemlig et hode med en pistol! Slik skal De forestille Dem min musikk! Jeg sender Dem et fotografi av meg selv til formålet!...’

Og videre forsterker han ironien ved å sammenligne seg selv med hovedpersonen i Goethes brevroman ‘Unge Werthers lidelser’ (1774), hvor Werther, en opprører mot konvensjoner, tar sitt eget liv da han ikke kan holde ut sin ugjengjeldte kjærlighet. Boken var i sin tid kontroversiell, og ble sett på som en forherligelse av selvmord. Og ikke ufortjent har Brahms' kvartett i c-moll op. 60 fått tilnavnet ‘Werther’.

Klarinettkvintetten i h-moll opus 115 uttrykker og oppsummerer kanskje bedre enn noen andre av Brahms' verk hans uovertruffne genialitet som komponist. Verket er skrevet mot slutten av Brahms' liv, og stemningen er høstlig, gjennomsyret av resignasjon og tvetydighet. Denne stemningen er resultat av subtil tilsløring av verkets formelle inndelinger og tvetydigheter i forholdet mellom verkets to hovedtonearter, h-moll og D-dur. Dette kommer til uttrykk i for eksempel verkets førstesats som tilsynelatende er skrevet i sonatesatsform, men hvor de tradisjonelle tonale forhold, som denne formen er avhengig av, blir utydeliggjort. Sistesatsens valsaktige avslutning gjenkaller fragmenter av åpningssatsen og fastsetter ugjenkallelig verkets hovedtoneart h-moll i en metaforisk gest av resignasjon.

PROGRAM 2002

“Vidde — skoddegråe vidder,
du er uten tid og timer!”

HANS CHRISTIAN BRÆIN
klarinett

Hans Christian Bræin er tidligere alternerende soloklarinettist i Oslo Filharmoniske Orkester og mangeårig medlem av det danske Esbjerg-ensemblet. Han er professor ved Norges musikkhøgskole, en høyt skattet pedagog for mangfoldige kull med studenter. Både som solist og kammermusiker er han særdeles ettertraktet, bl.a. er hans tolkning av Mozarts klarinettkonsert legendarisk. Bræin har medvirket ved utallige festivaler i inn- og utland, eksempelvis har han gjestet Risør Kammermusikkfest en rekke ganger.

ARCTIS KUNSTNERE

TRIO MEDIÆVAL:

*Anna Maria Friman, sopran
Torunn Østrem Ossum, sopran
Linn Andrea Fuglseth, sopran*

Anna Maria Friman er født i Göteborg i 1972. Hun fullførte kandidatstudiet i sang ved Barratt Dues Musikk institutt i Oslo, og jobber for tiden med sin Masters Degree ved Trinity College of Music i London, der hun studerer sang med Linda Hirst. Hun engasjeres som solist i flere europeiske land, det siste året bl.a. med Collegium Vocale, Ricercar Consort og Philippe Pierlot i Belgia.

Torunn Østrem Ossum er født i Namsos i 1964. Hun har studert ved Barneverns-akademiet i Oslo, med hovedvekt på musikk og drama, og har arbeidet som førskolelærer i åtte år. Hun har studert sang med Svein Bjørkøy og Carl Høgset, og hun har vært medlem av Grex Vocalis siden 1992, i tillegg til å syngre i flere mindre ensembler.

Linn Andrea Fuglseth er født i Sandefjord i 1969. Hun fullførte hovedfag sang ved Norges Musikkhøgskole i 1997, med spesialelmne i barokkinterpretasjon og med en hovedoppgave om engelske Mad Songs. I 1994-95 studerte hun ved Guildhall School of Music & Drama i London; Advanced Solo Studies in Early Music. Dette året inspirerte henne til å starte Trio Mediæval. Hun har studert sang med Marit Isene, Barbro Marklund, Mary Nichols, Theresa Goble og Carl Høgset.

Trio Mediæval ble startet i 1997, og har utviklet tre klare linjer i sitt repertoarvalg, inspirert av intense arbeidsuker under The Hilliard Summer Festival i 1998, 1999 og 2000; flerstemmig engelsk og fransk middelaldermusikk, norske middelalderballader og folketoner, og nyskrevne verk. Trio Mediæval har blitt representert av Hazard Chase Artists Management i Cambridge, England, siden 1999, og har konsertert i hele Storbritannia og i flere europeiske land. BBC Radio 3 har kringkastet fire av trioens konserter i England i år. De har vært engasjert av Rikskonsertene siden 1999. I oktober lanserte Trio Mediæval sin første CD-innspilling 'Words of the Angel' på ECM New Series, og i november hadde ensemblet lanseringskonsert i Wigmore Hall i London.

PROGRAM 2002

LØRDAG 16. MARS 2002

9 "Kammers-kommers!"

Vinterfestspillenes tradisjonelle musikalske kjedereaksjon feier videre gjennom Bergmannsgatas små og store lokaler – i år med tre konserterunder for å kunne glede et tredobbelt så stort publikum! Årets stasjoner:

"KNUTEpunktet!"

Knut Buen med folkemusikk og livsfilosofi...
Sted: Rørosmuseum.

"Ønskekonserten!"

Publikums forhåndsinnsendte musikkønsker innfris...
Sted: Sangerhuset.

"Eine kleine Lachmusik!"

Maestro Szilvay iscenesetter klassiske able-gøyer komponert av J.S.Bachs uekte sønn, P.D.Q. Bach...

Sted: Lillunn.

Tid: kl. 12.00 - 14.00, kl. 12.45 - 14.45 og kl. 13.30 - 15.30

LØRDAG 16. MARS 2002

10 Kveldskonsert: "Trestjerners"

Nikos Skolkottas: "Fem greske danser":

I: Epirotikos

II: Kretikos

III: Tsamikos

IV: Arkadikos

V: Klestikos

TrondheimSolistene. Leder: Øyvind Gimse.

Dmitrij Sjostakovitsj: Klavertrio nr. 2 i e-moll, op.67.

Satsene: Andante. Allegro non troppo. Largo. Allegretto.

Zagreb Piano Trio

Wolfgang Amadeus Mozart: Klaverkonsert nr. 9 i Ess-dur, KV.271, "Jeunehomme".

Satsene: Allegro. Andantino. Presto – Menuetto – Presto.

Leif Ove Andsnes og TrondheimSolistene

Leder: Øyvind Gimse.

Sted: Røros Kirke. Tid: kl. 18.00.

11 "Words of the Angel"

Nattkonsert med Trio Mediæval. Programmet med norsk og engelsk middelalder- og samtidsmusikk inkluderer fremføring av Bergstadprofil II: Anne-Karin Tønset Wendelbo, bestillingsverket "Spor" fritt etter dikt av Rolf Engan.

Sted: Kapellet. Tid: kl. 22.00.

ZAGREB PIANO TRIO:

*Srebrenka Poljak, klaver
Vlatka Peljhan, fiolin
Pavle Zajcev, cello*

Zagreb Piano Trio ble dannet i anledning 200-årsjubiléet for Franz Schuberts fødsel i 1997. Siden da har trioens opptrådt jevnlig og med stor suksess fremført standardverker fra triolitteraturen så vel som verker av kroatisk komponister. Trioen har mottatt en rekke priser; i 1998 den kroatisk "Darko Lukić"-prisen for unge musikere, i 1999 2. pris og spesialpris for beste trio i "Charles Hennen"-konkurransen i Nederland samt 1. pris i Trondheim kammermusikkfestivals internasjonale konkurranse i 2000. Deres medvirkning ved Vinterfestspill i Bergstaden 2002 er en følge av denne prisen. Nå senest i 2001 ble de tildelt "Ivo Vujčević"-prisen for unge musikere. De har deltatt ved "Orlando"-festivalen i samspill med medlemmene av de berømte Borodin-, Bartók- og Smetana-kvartettene. Zagreb Piano Trio har turnert i land som Tyskland, Østerrike, Slovenia, Norge og Nederland. De var nylig solister med det kroatisk kammerorkesteret i Beethovens Trippelkonsert.

ARTS KUNSTNERE

MARCUS PAUS
festspillkomponist

Marcus Paus (f. 1979) er den fjerde i rekken som har skrevet bestillingsverket for Vinterfestspill i Bergstaden. Han går siste året på kandidatstudiet i komposisjon på Norges musikkhøgskole hvor Bjørn Kruse og Yngve Slettholm har vært hans hovedveiledere. I tillegg har han studert privat med Trygve Madsen. Til tross for sine unge år har Marcus Paus allerede en imponerende stor produksjon bak seg, en verkliste som omfatter solostykker, klavermusikk, scene- og filmmusikk, orkesterverk og kormusikk, samt en rekke konserter for forskjellige soloinstrumenter og orkester. Hans strykekvartett nr. 1 over bilder av Edvard Munch ble kåret til beste norske verk i Oslo Griegselskaps internasjonale komposisjonskonkurranse i 2000.

PROGRAM 2002

MARCUS PAUS

— av Tor Espen Aspaas

Ufattelige 466,6 toner i sekundet, eller 28 000 i minuttet spilte Marcus Paus på elgitar en gang som 16-åring, ikke overraskende norgesrekord og forevige i Guinness Rekordbok. Og han snakker nesten like fort. Så fort at jeg har problemer med å henge med, for ikke snakke om å skrive ned noe av det han sier (selv ikke etter to doble espresso). Hos noen kan et slikt behov for fart være en form for rusavhengighet, men med Marcus Paus er det ikke slik. Det høye tempoet er en del av hans sterke engasjement og entusiasme for det han driver med. Han liker at det går fort i musikken hans også, men skjønner nødvendigheten av et kompomiss for utøvernes skyld.

Med bestillingsverket for Vinterfestspill i Bergstaden 'Glück Auf! Guds Fred!' gjør Marcus Paus sin debut som festivalkomponist. Verket er en kantate med tekster av Johan Falkberget. Marcus takket begeistret ja til oppdraget og så frem til en enestående mulighet til å fordype seg i og videreformidle Falkbergets forfatterskap. Marcus ser seg selv i rollen som en slags konservator hvor han har fått et ansvar for å løfte frem Falkbergets tekster. Denne rollen passer ham godt, fordi han har en lignende tilnærming til musikken. Vår vestlige musikkhistorie blir oftest fremstilt som én, uavbrutt linje hvor et lite utvalg av komponister blir stående som ikoner for sin tids musikk. Vi er opptatt av å påvise en utvikling som 'ender opp' i vår tids avantgarde 'pling-plong'-musikk. Marcus Paus er opptatt av komponister som ikke nødvendigvis faller inn under denne utviklingsmodellen. Det ble nemlig ikke brått slutt med romantikken eller den gode melodi da Arnold Schönberg lanserte sin tolvtone-teori. Marcus Paus er en av dem som skriver med et mer romantisk utgangspunkt enn mange av han kolleger og lærere synes om. Å hevde seg som komponist i Norge utenfor det etablerte miljøet kan være vanskelig, og det krevet et engasjement. Det engasjementet har Marcus Paus, selv når han tar tempoet litt ned.

'Glück Auf! Guds Fred! — en kantate over tekster av Johan Falkberget' består av fjorten satser til tretten utvalgte dikt fra samlingen 'Vers ved Rugelsjøen'. Verket, som varer rundt en halvtime, avslutter Vinterfestspill i Bergstaden og benytter seg av meste-parten av de tilstedeværende musikerne. Derfor var det litt av en utfordring for Marcus å komponere kantaten, som har følgende besetning: to kor, bass- og sopransolist, sopran-trio, orgel, strykekvartett, klarinett, klaver og resitator. Som Falkberget-konservator vil jo Marcus at verket skal kunne fremføres mange ganger, men med en slik besetning er flere fremførelser av hele verket lite sannsynlig. Marcus har løst dette ved å la enkelte av satsene få en mer tradisjonell besetning (som for eksempel sang og klaver) slik at i hvert fall noen av Falkbergets dikt kan nyte et videre musikalsk liv.

Etter å ha lest det meste av Falkbergets forfatterskap, bestemte Marcus seg for å belyse en side av forfatterskapet som er lite kjent. I 'Vers ved Rugelsjøen' fant Marcus den samme vakre fromhet og åpenhet som i romanene, men i en mer håndterlig form. De tretten diktene som Marcus har valgt ut har han ordnet slik at de skaper en form for løs narrativ; verket beveger seg fra vinter og lidelse til en form for vår. Marcus forteller at målet er å gi publikum en så god og rik lytteropplevelse som mulig. Han beskriver verket nesten som et oratorium; tekstene fremføres av solister og resitator i tillegg til korene, og verket er komponert som en helhet selv om den består av tretten enkelttekster. Tonespråket er også helhetlig tenkt ut, og beveger seg fra det helt tonale til mer abstrakte lydlandskaper.

'Glück Auf! Guds Fred!' er tilegnet Vinterfestspill i Bergstaden og Røros kirke — 'Bergstadens Ziir'.

Som et forsmak på Marcus Paus' bestillingsverk fremføres hans 'Air og Allegro' under åpningskonserten i Røros kirke.

PROGRAM 2002

HILDEGUNN EGGEN
skuespiller

Hildegunn Eggen ble født i nærheten av Stiklestad to dager før Olsok i 1953. Hun avsluttet sine studier ved Statens Teaterhøgskole 1981 og gikk direkte inn i staben ved Nationalteateret og Torshovteateret, hvor hun blant annet var med på Stein Winges store Shakespeare-prosjekt i første halvdel av åttiåra. Fra 1985 har hun vært tilsatt ved Trøndelag Teater og her har hun gestaltet krevende kvinneroller både hos Shakespeare, Ibsen, Falkberget og Duun. Hun har gjort alle de 'bærende kvinnene' i 'Peer Gynt'. Vi husker henne med glede som An-Magritt i musikalen av samme navn og senere som Laura Isaksen i Bør Børson. Hun var også Tale i 'Medmenneske' av Olav Duun. Av nyere dramatikk gjorde hun en stor rolle i stykket 'Skjønnhetsdronninga' av M. Mc Donagh, en forestilling Trøndelag Teater for øvrig mottok Hedda-prisen for. Høsten 2001 framsto hun som Mutter Courage i Berthold Brecht stykke, som gir en rå visualisering av krigens grusomhet og meningsløshet. Hildegunn har også lest inn mange lydbøker, deriblant 'Den fjerde nattevakt' og 'Nattens brød' av Johan Falkberget.

ARTS KUNSTNERE

foto: Galleri Gallen, Røros

RØROS KIRKEKOR

Dirigent: Stephen Hicks

Røros kirkekor startet for 6 år siden og har for tiden omkring 25 medlemmer. Dirigent er organist Stephen Hicks. Koret har sin basis i Røros Kirke og har fremført overveiende typisk kirkemusikk – av større verker bl.a. Saint Saëns "Juleoratorium", utdrag fra Händels "Messias", Faurés "Requiem". Bachs "Lukaspasjon" og Händels "Musikk for St. Cecilias Dag".

MIDTNORSK SOLISTENSEMBLE

Dirigent: Jon M. Skogstad

Midtnorsk Solistensemble er et vokalensemble med 16 sangere. Ensemblet ble startet i 1993. Ideen for etableringen var å skape større muligheter for utøvende virksomhet i regionen og styrke miljøet blant sangere i Midt-Norge. Medlemmene i ensemblet er utdannet ved musikkonservatorier / høyskoler og er bosatt i trøndelagsfylkene. Midtnorsk Solistensemble ønsker å framføre sang på profesjonelt nivå innenfor den klassiske og moderne korlitteraturen for et bredt publikum. John M. Skogstad har vært ensembles kunstneriske leder siden høsten 2001. Han er amanuensis i kirkemusikk ved Musikkonservatoriet i Trondheim og har blant annet dirigert Nidarosdomens Guttekor i en periode. Midtnorsk Solistensemble har ellers på sine konserter arbeidet med flere av Europas fremste dirigenter og instruktører, som f. eks. Stefan Sköld, Grete Helgerød, Ian Partridge, Eric Ericson, Daniel Harding og Henning Sommerro. Kommende prosjekter inkluderer en konsert med Palle Mikkelborg under Olvasfestdagene i Trondheim, konsertturné med Griegs 'Fire Salmer' (solist Njål Sparbo) og L.M. Lindemans 'Draumkvedet' og samarbeid med TrondheimSolistene med Blant annet motetter av J.S. Bach.

PROGRAM 2002

SØNDAG 17. MARS 2002

12 "Solrenningskonsert"

Frokostservering og komposisjoner av Bergstadprofil III: Rolf Nyhus.

To sanger for blandet kor til tekster av Johan Falkberget:

"I denne jord".
"Vårmorgen".

"Minnestenen" for cello og klaver.

Komposisjoner til tekster av Johs. Nyhus:

"Ved Aursundsjøen".
"Den gamle spillemann".
"Jeg går i de djupe skoger".
"Mot høst".
"Ved fjelltjernet".
"Ved proletarens grav".

To polstranskripsjoner for klaver:

"Sven Pålsa-leken".
"Iver Krestensa-leken".

Ballader for blandet kor:

"Villemann og Magnill".
"Tora Liti".
"Bendik og Årolilja".

*Midtnorsk Solistensemble ledet av
Jon M. Skogstad, Ingrid Nyhus,
Kjersti Rydsaa og Tor Espen Aspaas.*

Sted: Storstuggu, peisestuggu. Tid: kl. 09.00.

13 Avslutningskonsert: "... gylne drypp av dage i tidens frosne hender"

Felix Mendelssohn-Bartholdy: 1. sats, "Allegro moderato, ma con fuoco" fra Oktett for strykere i Ess-dur, op. 20.

*Arve Tellefsen, Jan Söderblom, Øyvind Bjorå,
Vebjørn Stuksrud, Nora Taksdal, Peter S.
Szilvay, Ernst Simon Glaser og Kjersti Rydsaa.*

Franz Schubert: "Notturmo".
Zagreb Piano Trio.

Louis Spohr: Fra "Sechs deutsche Lieder".
"Sei still mein Herz".
"Das heimliche Lied".
"Wach auf".

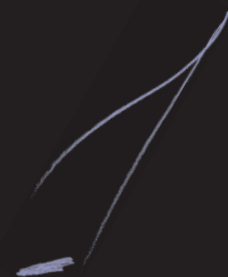
*Eleonore Marguerre, Hans Chr. Bræin og
Tor Espen Aspaas.*

Marcus Paus: Bestillingsverk 2002 "Glück auf! Guds fred!", op. 50. Kantate for solister, kor, resitator og sammensatt ensemble skrevet til tekster av Bergstadprofil IV: Johan Falkberget.
"I Kummer, Vé og Våde".
"Den første sang på fjellet".
"Interludium" for Trio Mediæval og klarinett.
"Sjøen".
"Isløsning".
"Bergmannens soldrøm".
"Wed Windens Hiul".
"De som nu skal dø av sult".
"Videre med Gud".
"Bønn".
"Vårnatt ved Rugelsjøen".
"I denne jord".
"Vinternattens død".
"Glück auf! Guds fred!".

*Eleonore Marguerre, Knut Stiklestad,
Hildegunn Eggen, Trio Mediæval, Midtnorsk
Solistensemble, Røros Kirkekor, og sammen-
satt ensemble ledet av Peter S. Szilvay.*

Sted: Røros Kirke. Tid: kl. 15.00.

PROGRAM 2002

ELEONORE MARGUERRE

sopran

Født i Seeheim-Jugenheim i Tyskland i 1978. Debuterte 21 år gammel på operascenen i Merano i Italia som Pamina i Mozarts "Tryllefløyten". Hun har studert hos Ingrid Haubold i Karlsruhe, deretter i Wien hos prof. Margerita Lilova. Fra høsten 2001 er hun student hos prof. Rudolph Piernay i Mannheim. Hun er, sin unge alder til tross, godt i gang med sin operakarriere; hun har gestaltet roller som for eksempel Nannetta i Verdis "Falstaff", Nattens Dronning ved Wien Volksoper, Selene i Holzbauers "Didos død" og Eurydike i Offenbachs "Orfeus i underverdenen". Hun vakte oppsikt med sitt store register og fabelaktige koloratur under fjorårets "Dronning Sonja internasjonale musikkonkurranse" i Oslo.

ARTS KUNSTNERE

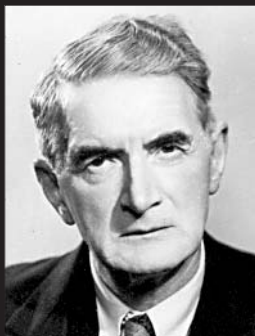

Foto: Anders Reth, Tor Engul

JOHAN FALKBERGET festspilldikter

Johan Falkberget var født 30. september 1879 på gården Falkberget ved Rugelsjøen i Røros. Han døde 5. april 1967 på Røros Sykehus og ble gravlagt på Røros øvre kirkegård på Statens bekostning. Falkberget etterlater seg en meget stor produksjon; artikler, brev og bøker tatt i betraktning. Hans litterære hovedverker er “Den fjerde nattevakt”, trilogien “Christianus Sextus” og romansyklusen “Nattens Brød”. Fra 1945 var Falkberget en tid redaktør av avisa Fjell-Ljom. I 1949 mottok han folkegaven “Hjertenes Nobelpris”. Han ble utnevnt til æresoktor ved Stockholms Høgskola, var medlem av Det Kongelige Norske Vitenskabers Selskab, hadde offentlig æreslønn fra 1963 og mottok på sin 85-årsdag landets høyeste utmerkelse Borgerdådsmedaljen.

“Vårt fjell – til det eventyrland har vi odelsrett fått!”

BERGSTADPROFILER 2002

Vår serie med Bergstadprofiler er en nyskapning av året, men idéen ble plantet allerede før vårt første Vinterfestspill i 1999. Med Røros som geografisk utgangspunkt har vi nok materiale, i form av både historiske og nålevende kulturpersonligheter, til å holde serien gående i mange år! Først ut blant våre Bergstadprofiler er disse fire:

I: Eva Prytz, *sopran* (1917-1987)

II: Anne-Karin Tønset Wendelbo, *komponist* (1955-)

III: Rolf Nyhus, *organist og komponist* (1938-2001)

IV: Johan Falkberget, *forfatter* (1879-1967)

ADAM SALOMON DOPP, BERGLØYTNANT OG ORGANIST, JOHAN FALKBERGETS ALTER EGO?

– av Bodil Skjånes Dugstad

Johan Falkberget er i år valgt ut som Bergstadens Vinterfestspill-dikter. Hvis han hadde levd, ville han typisk nok både vært stolt og beæret, samtidig som han ville bedt tynt om å få slippe. I et brev til min far sier han (i forbindelse med Kongens besøk på Røros i -58): “En ting vil jeg be deg kjære så vakkert om. Fremhev ikke meg fremfor noen andre på Røros! – Jeg er glad i arbeidet og det lille jeg kan få gjort, men hylling er avskyelig!” Eller kanskje ville Falkberget nettopp likt den store sammenhengen i vinterfestspillene. Programmet ville ha appellert til hans gjennomgripende ønske om å være en del av noe vi kan kalle “menneskenes verdighet og kunstens rikdom”.

Johan Falkberget er blant de store scenografer i norsk litteratur. Hans skildring av fattigdommen, den nakne nøden, den veldige naturens luner, lys og mørke, detaljer i klær, redskaper og mat, hans appell til sansningens illusjon, lyder, lukter, kulde, væte, kirkens lys og kirkegårdens mørke, symboler, kjenninger og vardøger, – alt tjener hans hovedprosjekt: å levendegjøre menneskene, og vise at deres eksistens skaper handlingen. Scenen han ruller ut er menneskene, er handlingen. Slik er han i nær slekt med Olav Duun.

I forbindelse med Falkbergets død, skrev Arvid Dahle i Adresseavisen: “Johan Falkberget var en sjeldenhet i norsk litteratur. Han var noe så ualminnelig som en dikter med et budskap. I likhet med de beste og sterkeste av de skikkelser han skapte, bar han stjernen i hjertet”. Store ord, men de hen-speiler så åpenbart på Falkbergets kamp gjennom hele sitt liv og forfatterskap, med å sette kunst og dagligliv inn i sitt kristne og politiske livssyn. Hans velkjente higen etter kunnskap og innsikt, og beundring for “academia”, må sees i denne sammenheng. Han var i sin stadige søken etter “meningen med det hele” en eksistensiell forfatter.

Men hadde han noe forhold til musikk?

Jeg har spurt mange av hans lansedragere, men alle svarer med et stort spørsmålstegn. Så får vi gå til hans bøker. Der er han selv ustanselig til stede. Hvis vi først går til scenografien, finner vi hurtig at scenens musikk er ett av hans viktigste virkemidler. Vindens og vannets brus og buldring, sang og fløyting, kirkeklokkenes varsler, salmetonens trøst og mildhet, felespillets sommerkåte lys, alt er ledd i forfatterens hensikt, å rive leseren med seg inn i handlingen og situasjonen. Når kolmilen står i lys lue, og Ann-Magritt kjemper med varmen, spiller ilden “en kirkekoral på sprukne trompeter”. I søvne hører kølfogd Hedstrøm nordvesten i kirketårnet: “Det var et konstig musikkorps. Trommer, pauker, trompeter og bazuner! Han undredes på om ikke trompeterne snart frøs ihjel oppe mellom de isete bjelker og svingende klokke-*tau*”. Kirkeklokkene og bjellene taler sitt ordløse, men tydelige språk: “Den rustne jernbjøllen og den sprukne messingklokken nynet de fattiges skrøpelige lodd i verden – de hørte hjemme i mismotet”. Ann-Magritts nystøpte oksebjeller toner “livsglede og ongdø i kalden og tussmørket”. Salmesang setter stadig leseren på sporet: Pestsalmen synger sin uhygge. De farende tyske geseller får mat og nattely når de synger “Vår gud han er så fast en borg”. Om ingen forstår deres tale, åpner den kjente salmen Gauldalbondens dør for dem. Falkberget var jo også selv en salmedikter. Jon Kojen og Ole Øysang peker på det litterært interessante i dette, og forholdet til Falkbergets kristne livssyn. Hans lyrikksamling, *Vers fra Rugelsjøen*, viser hans nære forhold til salmelitteraturen, bl.a. i diktet “Glück auf! Guds fred!”

“Glück auf! Guds fred!”
(Tilegnet Bergstadens Ziir)

En klokke ringer
i den kvite månelyste natt,
den går med tunge
harde slag;
det er den gamle Nordavind
– enøyd, skjebneblind –
som langsomt svinger
i det morkne stokkelag; –

men de harde menn,
som sto her engang
med fakkell og med time-glass,
er gått til kirke,
der evighetens klokker
kimer dem i møte
med sølvklar klang.

Og de hilser dem
som står og venter
i den store, gylne kirkeport – med
“Glück auf! Guds fred!”

Christianus Sextus, bergløyntanten og musikeren

Skal vi gå Falkbergets forhold til musikken etter i sømmene, må vi så avgjort nærme oss Adam Salomon Dopp, degradert bergløytnant, utrettelig ertz-søker, svermerisk impulsiv, i stadig kamp med seg selv, ærgjerrig og velutrustet, og samtidig en søkende kunstnerisk sjel med et impulsivt gemytt, “en kjempe med et barnehjerte i brystet”. Adam Salomon er fremfor alt bergmann, ingeniør og gruvebygger, og i en uoppslitelig kamp for suksess og seier over konkurrentene, de som engang har degradert ham. Ved siden av lykken over sin elskede Elisabeth Irgens, er hans lykkelige øyeblikk knyttet til orgelkrakken. Hans far, får vi vite, var organist i Flensburg. Hans fromme mor, Anna Margrethe, hadde for sine små sparepenger betalt hans opplæring i “den kongelige kunst” ved orgelmusikkens garnison i Flensburg. Når verden går ham imot, er det musikken som utløser følelsene og fornyer livsmotet.

Musikkens kraft

På leting etter ertz innover snauffjellet ved Sandkjønnene kommer Adam Salomon på villspor i snørasket. Han er uten mat og helt utmattet segner han om. Da er det tanken på musikken som setter kreftene i ham igjen, han hører sang der ute i stormen:

“Adam Salomon bøyet hodet i hendene og gav seg over - : “Vacht auf mein hertz und singe / dem Schopfer allerdinge ...”/ Først nu tok han til å fundere på hvem det var som sang. Ord, rytmer og toner fikk tak i ham ... det var hvile for hans trette sjel. Han ble sittende med halvt igjenlukkede øyne og famle frem for seg med hendene ... som han lette etter tangentene på orglet. Og sangen grep ham. ... Kanskje han ennu kunne drive det til noget på musikkens område. Også det hadde engang vært et mål.” Adam reiser seg, tar malmtrauet, bershakken og jordskuffen og vakler videre. Den tyske fyrhaueren Heinrich Quat kommer ham til unnsetning i sin fjellhule, “mit ein stuck Schwartzbrot”. Og der finner Adam også en ertzgang på “en lachters bredde”. Sandkjørnen gruve, senere Christianus Sextus, var født.

Kaptein Borchgrevinck

Kaptein Mikkel Borchgrevinck har sett bedre dager. Nå trøster han seg til besøkene i madam Frosts ølkippe, ernærer seg som skomaker og belgtrøer, men holder stilen. Han møter opp i kirken som en herremann, med stasklær og kirkehatt, og hans skjønne stemme leder salmesangen. Av en samtale med bergløyntanten fremgår det også at han er slektning av Melchior Borchgrevinch, musiker ved Christian IV's Hoff. “Når løytnant Dopp fikk sine spilleraptuser og tydde til orgellemmen hjemsokte han alltid Mikkel Borchgrevinck og fikk ham til å sekundere seg med sang. De to degraderte herrer behandlet hverandre med kjølig militær høflighet. Ingen av dem følte nogen nevneverdig trang til samvær utenom disse få timer ved orglet.” Det viser seg imidlertid etterhvert at musikken binder de to sammen.

En dag blir Adam Salomon hastig kalt hjem til en viktig samtale med nærmeste konkurrent, verksdirektør Hans Bredal. Madame Dopp sender lver dreng avsted til kirken, men lver returnerer med uforrettet sak: “Han ba mei dra te Bloksberg! - Var det alt, lver, spurte madame Dopp. - Ja, så tok'n og kasta mei på huggu nedi kjerka! ... - Var kaptein Borchgrevinck også oppe i kirken? spurte hun lver dreng, som alt hadde kommet seg ned til døren ferdig til å fordufte. - Hain sto no der, slet på bæljtrøom, gøla og sång falsk!”

Like etter kommer duoen sammen til huset. Når de to musici kommer inn, gjør Dopp et poeng av å overse hr. verksdirektøren, og begeistret tale med sin venn om den vidunderlige musikkstund de har hatt. Han hører ennå orglets toner i ørene, etter de herlige timer i kirken. “- Den sidste koral lykkedes, ikke sant monsior Borchgrevinck? - I spillede henrivende, hr løytnant!” Senere i romanen beskrives de som “de to kumpaner” som stadig sysselsetter seg med musikk. De møtes ved kirkeporten til et bestemt klokkeslett, alltid nøyaktig på minuttet på de dager Dopp ikke er opptatt ved sitt skurf i Sandkjønnfjellet. Etter endt musikkøvelse skilles de oppe i gaten, nøyaktig på samme plett.

Elisabeth Irgens Dopp

Ekteparet Dopp er på mange måter et romantisk kjærlighetspar. Han elsker henne for hennes skjønnhet og eleganse, full av takknemmelighet over at hun, som hører til blant Trondhjems rikeste familier, ville velge ham, den degraderte løyntanten, foran den rike og flotte hr. Stoltz. Hun elsker ham fordi han er høy og flott, samtidig som han trenger henne. I hennes øyne er han spennende og romantisk og “ingenlunde noe hverdagsmennske”. De er på mange måter et moderne “likestillingspar”, og deler på sorger og gleder. Hans musikk gjør ham som oftest bare større i hennes øyne. Likevel kan hans pendling mellom ertzen og musikken forvirre og engste henne. På en anstrengende ridetur mellom Trondhjem og Røros, for å få orden på økonomi og status, og hjelp fra Elisabeths innflydelsesrike slekt og venner, tar de omsider en rast. Dopp hopper raskt ned fra Barreskimmelen og rekker sin Elisabeth galant hånden, og roser henne for hennes utholdenhet og ridekunst. Hun er med tukt å melde stadens dyktigste beriderske! En Venus til hest!

“Elisabeth så på ham trett og mistroisk fra siden. Hadde Adam glemt all økonomisk kummer? Igjen var han musikanten, den uforbederlige Apollon! Helt siden søndags, da han under fromessen trakterte positivt i Frukirken, dvelte han lite og intet ved sin bergverksdrift i Sandtjernan fjell. Han tenkte i toner, koraler, og trommet med fingrene på alle bordplater han kom inntil. Elskeren, tilbederen, trubaduren jaget driftsherren og bergmannen på dør. ... Hun hadde sovnet så mangen kveld ved en eventyrers side, og våknet hos en nøktern og realistisk innstillet driftsherre. Hvor skulle dette ende! I den solgyldne himmel. Eller i det dypeste finsternis?”

Komponistene

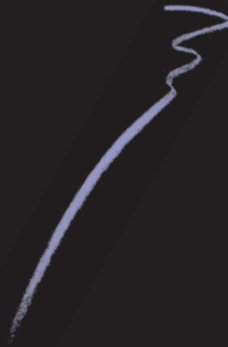
Som vi kjenner den historiske perfeksjonisten Falkberget, har han vært nøye med at opplysningene som blir brukt i skildringen av Adam Salomon Dopps musikalske side skal være like sanne og troverdige som de gruvehistoriske opplysninger. Så komponistene er på plass. Gabrieli, “Venetieren”, som Dopp trommer på sin “krittpebestilk” mens han nynner, er sikkert Giovanni (1554 - 1612). Han var nevø og elev av Andrea Gabrieli, og etterfulgte sin onkel som organist i Marcuskirken i Venezia. Falkberget hadde kanskje også møtt Gablielis musikk på sin Italiareise i 1911. Giovanni Gabrieli hadde en stor produksjon, samtidig som datidens store organister var hans elever. Kjente musikere og komponister ved Christian IV's hoff var blant disse. Melchior Borchgrevinck, Mogens Pedersøn, og den tyske Heinrich Schutz blir nevnt i Adam Salomon

ANNE-KARIN TØNSET WENDELBO
Komponist, sanger og pedagog

Anne-Karin Tønset Wendelbo er født i 1955 og oppvokst på Røros. Hun har studiert ved Lærerhøgskolen og ved Universitetet i Trondheim. Hun underviser i dag i musikk og engelsk ved grunnskolen på Røros. Hennes bidrag til Røros' musikkliv er betydelig og omfatter virksomhet som korsanger, korleder, komponist og arrangør, samt vokalist innen de fleste sjangre. Hun er ansvarlig for korarrangementene til det historiske musikkspill ‘Det Brinner en Eld’ og hun har skrevet musikk til flere barneteaterforestillinger, bl.a. ‘Dokka og krittssirkelen’, ‘Det blå folket’ og ‘Den magiske fela’.

‘Spor’ er skrevet for Trio Mediaeval etter forespørsel fra Vinterfestspill i Bergstaden. Anne-Karin forteller at hun for rundt ti år siden fikk en liten samling dikt av en kollega på Røros, Rolf Engan. Hun tonesatte et par av dem da, men det var diktet ‘Spor’ som satte seg fast i minnet. Og ti år senere kom anledningen til å sette toner også til dette diktet. Oppdraget ga mersmak, og i skrivende stund har Anne-Karin akkurat komponert ferdig et stykke til, ‘Ved grensen’. Kanskje får også dette stykket sin premiere under festivalen...?

EVA PRYTZ
sopran

Eva Prytz levde fra 1917 til 1987. Hun ble født på Røros, og det er én av grunnene til at Vinterfestspill i Bergstaden finner det på sin plass å minne om hennes store karriere, den uforglemmelige stemmen og sceneutstrålingen som gjorde henne til en av de største utøverne i sin samtid. Hun debuterte i 1945 ved Kungliga Teatern i Stockholm og var fast tilknyttet denne scenen fra 1946 til 1967. Utenfor Skandinavia har hun hatt opptredener i London, Paris, Haag, Amsterdam og Reykjavik. Hun mottok Musikkritikerprisen i 1949, den italienske orden "Stella delle Solidarita Italiana" i 1952, Konung Gustav VI Adolfs Drottningholmsorden i 1960 og Den svenske Vasaorden i 1961.

Dopps repertoar. Mogens Pedersøn (1580-1623) er det verd å merke seg. Han ble den eneste dansk-fødte komponist som i sin produksjon kunne måle seg med de berømte utlendingene ved hoffet. I Adam Salomons repertoar finner vi også den engelske John Dowland (1563-1626). Han var i åtte år (1598-1607) knyttet til Christian IV's hoff, og skrev der noen av sine mest berømte verker. Men han var fremfor alt en berømt luttspiller, og en komponist av verdslig musikk for strengeinstrument, bl.a. for sang og dans. Imidlertid er de fleste av sangene hans bevart i en firstemmig form, noe som gjorde dem lett overførbare til orgel eller klaver. Falkberget viser jo annet sted at bergløytnant Dopp slett ikke unnså seg for en verdslig trudelutt i kirken. Under en øvetime forskrekker han sin musikkvenn og belgtreder med å spille tappenstrekk!

Falkbergets Alter ego?

Allerede da jeg som 13-åring leste *Christianus Sextus* for første gang, syntes jeg at han lignet på Falkberget selv. Jeg hadde fått hilse på Falkberget på besøk i mitt hjem, høy og flott og litt fåmælt, men livlig når han kom igang. Som voksen leser har jeg ofte tenkt at den barnslige ideen ikke var så dum. Man antar at organist Mathias Volqvartz Brun har stått som modell til Adam Salomon Dopp. Dopps usikre rettighet til ertzfunnet og gruva i Sandkjern er langt på vei historisk riktig. Volqvarts Brun fikk fra partisipantskapet 300 Rd, og den egentlige finner, Peder Monsen Rugeldalen fikk bare 50 Rd. I Falkbergets versjon er de etiske sider gjort til et sentralt emne, uretten mellom den fattige og redelige Peder, og den ærgjerrige Dopp. Maktens ansvar for å ivareta etikken overfor de svake i samfunnet, går som en rød tråd i hans liv og forfatter-skap. Det er mye i fantasiskikkelsen Dopp som svarer til forfatterens egen tvil, tro, livsforståelse og egenoppfatning, som han har gitt uttrykk for i intervjuer og brev. På den ene side var han stolt av seg selv, sine bøker og bragder. Han hadde kommet seg opp og fram ved egen evne og innsats. På den annen side hadde han alltid autodidaktens usikkerhet. Han følte at han kunne for lite, fikk gjort for lite. Han slet mellom plikt og lyst, mellom kunsten og de timelige behov, som så mange kunstnere må. Vi må også anta at i hans rørende skildring av ekteparet Dopp hadde mange islett av hans liv med Anna. Fremfor alt er det mye av den flotte romantiske ridder i skikkelsen Adam Dopp. Hans provoserende og dristige forsvarstale for den forkomne og tyverianklagete Kristen Kommandant, viser bergløytnanten så avgjort i slekt med Falkberget, den utrettelige forkjemper for de svakes rett og maktens ansvar.

ROLF NYHUS, ET KUNSTNERHJERTE

— av Tor Espen Aspaas

Dette var alt for tidlig, Rolf. Budskapet nådde oss på toget, på vei gjennom et tilfrosset vinterlandskap. Det ble med ett så mye kaldere.

Karen Blixen skrev: "Det går gjennom verden et langt rop fra kunstnerens hjerte: Gi meg lov, gi meg mulighet til å yte mitt ypperste!"

Kantor Rolf Nyhus var organist, komponist, dirigent og pedagog – men først og sist var han kunstner. Han visste hva ropet fra kunstnerens hjerte innebar, hvordan det var å sende ropet ut i en verden som noen ganger lytter, men som oftest er døv. Han klarte likevel å yte sitt ypperste; stadig vekk er navnet Rolf Nyhus oppe blant kollegene mine ved Norges musikkhøgskole. Virksomheten som en av landets beste organister, ildsjel bak og dirigent for store oratoriefremførelser samt komponist med en lang og variert opusliste, alt dette trekker Rolf etter seg som en komethale. Kanskje vel så mye i fagmiljøene nasjonalt som lokalt. Det er likevel som pedagog Rolf ruver mest i min bevissthet. Naturlig nok; jeg har sjelden hatt så høy puls som da jeg ringte på for å få min første pianotime. Redselen viste seg totalt ubegrunnet: Rolf var nøyaktig, men generøs. Han krevde, men ga. Du kunne stole på Rolf. Dersom han sa at noe var bra, visste du at det var bra. Etter en elendig spilt fuge fra Bachs mer eller mindre Veltempererte, bemerket han lakonisk: "Det var vel ikke helt patent... ", og da visste du at det var sant, det også. Han underviste aldri bare klaverspill – satslære, musikkhistorie og instrumentasjon var fullt integrert i hans metode. Humoren og entusiasmen likeså.

Som alle kunstnersjeler hadde også Rolf en mørkere og mer melankolsk side som ble tydeligere med årene. Verden betrakter ikke alltid begavelse, innsats og integritet med velvilje. Rolf fikk merke det og ble merket av det. Selvoppholdelsesdrift hadde han likevel nok av til å leve et usedvanlig intenst og rikt indre liv som skapende kunstner. Jeg er glad for at programmet for en konsert i sin helhet viet Rolfs komposisjoner under Vinterfestspill så vidt rakk å bli fastlagt av ham og Ingrid før dette hendte. Kom og hør! De beste minneordene om Rolf er egentlig toner, komponert av ham selv.

Noen mennesker bærer man med seg som årringer i sin egen trestamme etter at de er borte. Rolf Nyhus er en av dem for meg. Takk for hans ropende kunstnerhjerte som banker videre i oss.

ROLF NYHUS
Organist, komponist, dirigent og pedagog

Rolf Nyhus var født på Glåmos i 1938. Han avla organisteksamen i 1958 og ble fra samme år ansatt som kantor ved Røros kirke. Senere ble han diplomorganist ved Norges musikkhøgskole. Som konsertorganist turnerte han flere ganger i inn- og utland. Han var aktiv som pedagog, både i skoleverket og privat, i tillegg til å lage en rekke musikkprogrammer for barn i NRK. Som dirigent var Nyhus ildsjel og initiativtager til en rekke store oratorie-, messe- og pasjonsfremførelser på Røros, og disse vakte berettiget oppsikt. Som en av de første her i landet greide han å få gode amatører og profesjonelle til å møtes i samstemt musisering på høyt nivå. Nyhus viet seg med årene stadig mer til komponeringen, og verklisten inneholdt flere hundre opus da han gikk bort i november i fjor.

Vinterfestspill i Bergstaden mottar støtte fra:

Vinterfestspill i Bergstaden deltar i
lanseringsprogrammet INTRO-klassisk
i samarbeid med Rikskonsertene

Vinterfestspill i Bergstaden
ønsker sitt publikum velkommen til:

Risør Kammermusikkfest
25. - 30. juni 2002

Oslo Kammermusikkfestival
16. - 24. august 2002

Trondheim Kammermusikkfestival
3. - 8. september 2002

Tulipaner

— vårens budbringer —
en flørt med farger.

*Vinterfestspill i Bergstaden
takker norske tulipangartnere.*

Vi støtter
Vinterfestspill
i Bergstaden!

RØROS E·VERK

Sikker og effektiv

Osloveien 16 - 7374 Rørøst
Tlf. 72 41 48 00 - Fax 72 41 48 01

kultur

• nødvendig føde for sjelen •

Vi skaper virkelige verdier
i over 70 land

Hydro tar sikte på å møte framtidens
viktigste utfordringer innenfor energi,
materialer og mat. Over 50.000
ansatte i mer enn 70 land utvinner
energi, markedsfører den eller foredler
energien til aluminium og plante-
næring.

*Hydro er stolt over å være en av
hovedsponsorene for Vinterfestspill
i Bergstaden 2002*

Westnofa Industrier

Postboks 104 N-6301 Åndalsnes
Tlf.: 00-47 71 22 78 80 • Faks: 00-47 71 22 78 81
E-mail: westnofa.industri@mail.westnofa.com
Internett: www.westnofa.com

BREKKE
INDUSTRIER AS

Brekke Industrier

Øysand N-7224 Melhus
Tlf.: 00-47 72 87 42 00 • Faks: 00-47 72 87 42 10
E-mail: office@brekkeind.no
Internett: www.brekkeind.no

Verden rundt på få sekunder

Skal du ut å reise? På vår nettside kan du booke billetter, sjekke priser, rutetider, reservere hotell og leiebil. Alle flyselskaper er tilgjengelige, verden rundt, og du kan bestille direkte helt frem til to timer før avreise. Du kan hente billetten din på flyplassen når du drar, eller du kan reise elektronisk. Det er uansett gebyrfritt.

Alt du trenger for å planlegge reisen finner du på www.wideroe.no

På tide å reise **Widerøe**

www.hag.no

I HÅG ser vi det som vår livsoppgave å utvikle sitteløsninger som gir deg bevegelse og variasjon, fordi mennesket ikke er skapt for å sitte stille. Det er vår overbevisning at den beste sittestillingen alltid er den neste. Derfor er våre stoler designet for lettere å gi deg den bevegelsen du trenger. På den måten får du mer energi og overskudd - både fysisk og mentalt. Da har du alle muligheter til å yte ditt beste.

the **HÅG** movement

"Monument" oljemaleri av Olav Dille, 1997

Bergstaden Røros

– en opplevelse med
historisk sus...

I tillegg til en strålende
kulturopplevelse
kan besøket bli lønnsomt for deg!

Vårt totaltilbud med
LØNNSKONTO, BRUKSKONTO,
INNSKUDD og LÅNETILBUD er
– lønnsomt, enkelt og greit !

Vi håper du får tid til et besøk i
RørosBanken
– det kan bli en lønnsom opplevelse!

Du kan også ta kontakt med oss på:
Telefon 72 40 90 00
Telefax 72 40 90 01
firmapost@rorosbanken.no

RørosBanken

Posttuttak D, N-7361 Røros – Tlf. 72 40 90 00 – Fax 72 40 90 01
firmapost@rorosbanken.no – www.rorosbanken.no

Trykksaker
– som musikk –
skal være en
opplevelse.

RØROS
TRYKK AS

Røros-Tweed a/s

Leverandør av pledd til
vinterfestspillene.

Røros-Tweed AS er en tekstilfabrikk med rik historie datert tilbake til 1930-årene. I 60 år har Røros-Tweed AS konsentrert seg om utviklingen av rene ullprodukter og oppnådd et internasjonalt godt rykte ved å ha vært kreativ på ny design og kvalitet i en moderne produksjon. Produksjonen til Røros-Tweed AS er i første rekke fokusert på pledd og tepper, utenom vadmel og bunadstoffer. Både i 1992, 1996, 1999 og 2000 har pledd-design blitt honorert med «Merket for God Design».

Fabrikkutsalgs:
Tollef Bredals vei 8
7374 Røros
Tlf. 72 41 17 11 - Fax 72 41 03 07
Åpent: man.-fre. 08.00–15.30, lørdag stengt

Finn tonen med Siemens!

Vi støtter Vinterfestspill i
Bergstaden og håper det blir
mange taktfulle toner i Røros.

SIEMENS

Global network of innovation

www.fokus.no

Tilgjengelig

Du vil vel at banken din skal
være slik at du alltid kommer
i kontakt med den?
Det vil vi også.

Ta kontakt med våre kunde-
rådgivere, tlf.: 72 41 49 00.

Fokus Bank
- vil mer

*spiller på lag med
Vinterfestspill i Bergstaden!*

Vi har også mye annet på kartet:

- Rørosekspresen
- Østerdalekspresen
- Lokale bussruter
- Turbusser
- Arrangement
- Godstransport
- Autorisert verksted:
 - Personbiler
 - Tyngre kjøretøyer

7374 Røros - Tlf. 72 40 62 00 - Fax 72 41 15 42

Distriktets største bilforretning

- **Nye biler**
- **Brukte biler**
- **Bilutleie**
- **Bilbergning**
- **Miljøgodkjent verksted
- oppretting, lakkering**
- **Vi utfører service/EU-kontroller
på alle bilmerker**
- **Faste priser**

**Spør oss om tilbud!
Velkommen til hyggelig bilprat!**

Røros Auto AS

Telefon 72 40 92 50 - Mobiltelefon 951 46 246 - Telefax 72 40 92 51
www.rorosauto.no

Johan Falkberget's works have been translated into many languages. Among them:

- English:**
Lisbeth of Jarnfjeld
Broomstick and Snowflake
The Fourth Night Watch
- German:**
Minenschüsse und Fackelbrand
In der äussersten Finsternis
Fimbulwinter und andere Novellen
Dei vierte Nachtwache
Brandopfer
Grube Christianus Sextus
Im Zeichen des Hammers
Dei Nägel
Brot der Nacht (An-Magritt)
Dei Pflugschar
Johannes
Wege der Liebe
- Croatian:**
Izmdu Zivota i Smrti. Jama
Kristijana Sestog

THE WINTER CHAMBER MUSIC FESTIVAL

PROGRAM SUMMARY IN ENGLISH

Vinterfestspill i Bergstaden
– English summary

Welcome to Røros' fourth winter chamber music festival – Vinterfestspilli Bergstaden! Below follow some of the many events the audience can look forward to during the course of four exhilarating festival days.

Vinterfestspill i Bergstaden is proud to present Norway's leading international pianist Leif Ove Andsnes. Andsnes appears in various chamber music constellations during the festival, and performs solo with the Trondheim-Soloists in Mozart's Piano Concert no. 9. The Trondheim-Soloists gained international recognition for their performances with star violinist Anne Sophie Mutter.

Trondheim has fostered many musicians; among them we find violinist Arve Tellefsen, whose outstanding career has led him around the world – and to Røros.

In collaboration with Trondheim Chamber Music Festival we present the winners of the festival's international chamber music competition 2000, the Zagreb Piano Trio, whose young career has already taken them through most of Europe.

Each year the Norwegian Concert Institute launches a programme for selected performers within various music genres. The classical music performers compete for the title 'Young Performer of the Year', which in 2001 was won by the cellist Ernst Simon Glaser.

The young German soprano Eleonore Marguerre's beautiful coloratura voice attracted considerable attention at last year's Queen Sonja International Music Competition in Oslo. Despite her young age, Eleonore has already had several prestigious engagements.

Peter Szilvay is the new member of Vinterfestspill i Bergstaden's artistic committee. He studied the viola and conducting at the Norwegian Academy of Music and is active both as a performer and a conductor. Peter appears in both roles during the festival, including leading the amassed musical forces in the premiere of composer Marcus Paus' 'Glück auf! Guds fred!' at the final concert.

Marcus Paus is this year's festival composer; he is twenty-two years old and currently in his final year as a composition student at the Norwegian Academy of Music. He has been commissioned by Vinterfestspill i Bergstaden to compose a work based on the authorship of Røros' most well-known writer, Johan Falkberget (1879-1967).

Falkberget is one in a series of four 'Bergstad Profiles' featuring prominent cultural figures from Røros. Johan Falkberget gained national and international renown for his novels and poetry portraying life in Røros at the beginning of the twentieth century. His works stand out both for their literary craftsmanship and their historical value. Eva Prytz (1917-1987), the first in the series of 'Bergstad Profiles', made her international début as an opera singer in Stockholm, and was a member of the opera company there for over twenty years. Rolf Nyhus (1938-2001) was for many years organist of Røros church. He was also a prolific composer, and his music will be presented at a dawn concert on the last day of the festival. Anne-Karin Tønset Wendelbo, the last 'Bergstad Profile', has been asked to compose music for the Norwegian soprano group Trio Mediæval. Her piece 'Spor' is a setting of a poem by local writer Rolf Engan.

Paul Dukas is a name which may be familiar; his symphonic poem 'The Sorcerer's Apprentice' is certainly known to most. Dukas' piano music, however, is a treasure chest waiting to be opened. Vinterfestspill's artistic director Tor Espen Aspaas performs Dukas' entire works for piano on the Friday of the festival. This recital is preceded by a concert of two of Johannes Brahms' outstanding chamber music works, the Clarinet Quintet in B minor and the Piano Quartet in C minor. The Quintet is considered by several to be one of Brahms' finest works, while the Piano Quartet expresses the hopelessness of the composer's love for Clara Schumann.

Other events durin Vinterfestspill i Bergstaden 2002 include a night concert and a concert for children by Trio Mediæval, whose recent release 'Words of the Angel' on the ECM label has received superb reviews. We can also look forward to folk music performed by Norway's leading Hardanger fiddle player Knut Buen.

An installation of photographs by Jan Magnus Reneflot precedes the opening of an exhibition of art and textiles by Reidun Eken and Ingrid Viksmo inspired by last year's commissioned festival work by Arne Nordheim, 'Frostregle' – 'frost rhyme'.

We hope that you will enjoy this year's festival and we invite you to join us next year on March 27-30, for Vinterfestspill i Bergstaden 2003.

HOVEDSPONSORER

Ford – Røros Auto AS
Håg ASA
NSB
Norsk Hydro
Norsk Tipping AS
Quality Hotel Røros
Røros kommune
RørosBanken
Skogan Gård AS
Sør-Trøndelag fylkeskommune
Wallenius Wilhelmsen Lines AS

SPONSORER

Arbeidets Rett
Brekke Industrier AS
Fokus Bank ASA
Gauldal Billag AS
Røros Elektrisitetsverk AS
Røros-Trykk AS
Røros-Tweed AS
Siemens Norge AS
Widerøe

STIFTERE

Røros Kommune
HÅG ASA
Hotel Røros AS
Arbeidets Rett
J. Engzelius & Søn AS
Adresseavisen ASA
Byggvarehuset Røros AS
Røros Sport AS
RørosBanken
Johan Kjellmark AS
Kitron Microelectronics AS
Røros Samvirkelag
Stensaas Reinsdyrslakteri AS

BILLETTER OG BILLETTSALG

Billettservice tlf. 815 33 133 eller nærmeste postkontor.
Røros Turistkontor tlf. 72 41 11 65.
Ved inngangen når det er ledige plasser.
Standardpris pr. konsert kr 130,- kr 120,-*
Bergstadprofil I kr 70,- kr 60,-*
Kirkekonsserter fredag/lørdag kr 150,- kr 140,-*
Kammers-kommers kr 160,- kr 150,-*
Solrenningskonsert kr 150,- kr 140,-*
Barnekoncert m/ Trio Mediæval kr 25,-
Utstillinger: “Via vann” og “Variasjoner” gratis.
Festpill-Supé: Bordbestilling til Quality Hotel Røros
tlf. 72 40 80 00, evt. 72 40 84 02.

Unnatt barnekonsernten m/Trio Mediæval, går barn under 12 år gratis i flg. voksne. De voksne har ansvar for at barna ikke forstyrrer konsertopplevelsen for andre.
*Festivalpris (ved kjøp av bill. til 3 eller flere konserter).

REISE, OVERNATTING OG KONSERTBILLETTER

Røros Turistkontor: tlf. 72 41 11 65.
Quality Hotel Røros tilbyr pakker som inkluderer reise, overnatting og konsertbilletter:
Tlf. 72 40 80 00, evt. 72 40 84 02

LYD, LYS OG DEKOR

RørosTeknikk AS

PUBLIKUM

Et forventningsfullt og lydhørt publikum er en stor gave for oss, – så takk for at du kom!

BLI STIFTER ELLER SPONSOR

“Kultursponsing gir mulighet til å løfte blikket utover sin egen hverdag for å få tilgang på alternative kulturinntrykk som basis for verdisyn og egenutvikling”, sier admini- strerende direktør Rolf Erik Rolfsen i Total Fina Elf. Vi ønsker deg hjertelig velkommen blant våre kulturbevisste sponsorer og stiftere.

STYRET

Tor Espen Aspaas, kunstnerisk leder
Torgeir Mjør Grimsrud, styreleder
Aud Selboe, daglig leder
Johannes Sundt
Evald Jon Strøm
Aage Aas

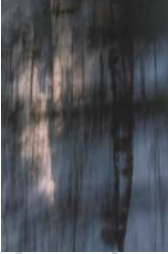
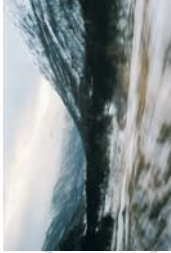
KONTAKT OSS GJERNE

Vinterfestspill i Bergstaden
Bergmannsgata 14, Postboks 61, 7361 Røros
Tlf 72 41 04 20 – Fax 72 41 02 66
roros@vinterfestspill.no – www.vinterfestspill.no

Velkommen tilbake til:
Vinterfestspill i Bergstaden 27.–30. mars 2003

SLB Foto Eivind Mjølhus

Ta plass. Åpne ørene. Tar du toget til Vinterfestspillene på Røros, får du tid til å fininnstille ørene før du skal nyte kammermusikken.

For nærmere informasjon ring NSB Kundetelefon 815 00 888

NSB

RørosBanken

HÅG

RØROS KOMMUNE

Quality Hotel Røros
Røros

Røros Auto AS

HOVEDSPONSORER

Den første sang på fjellet

...

*Opp mot den røde sol,
som over isen sto,
veltet skodden tung og grå.
Og vinden sang og sang
i den endeløse vinternatt
– men vindens sang på isen
var den første sang
på våre fjell.*

*Tusener av år
på ny ble malt
med ødsel hand
av tid og evighet.
Og den røde sol,
som inne på den kalde bre
med vinterskodden stred,
steg høgere dag for dag
og helte eld og lys
over isen ned.*

*Og den unge vår
sto nu ved breens fot
og øste med sin gullskål
regn og sol utover
nakne, gåe fjell.*

*Og Herren selv var nær
og signet sten og jord, –
og opp sto
lyng
og måså
hegg og bjørk
og ener –*

*Og sønnavinden sang i sol
innover fjell og li
vårens første morgensang.*

...